

Rapportage sociale haalbaarheid warmtenet in Voorhof en Buitenhof, Delft

17 oktober 2024

POPULYTICS

What would you do?

Colofon

Dit onderzoek is uitgevoerd door Populytics, een spin-off van de TU Delft, in opdracht van de gemeente Delft

Auteurs

Shira Hollanders (shira@populytics.nl)
Charlotte Tuit
Niek Mouter

Datum

oktober 2024

Status

Definitief

Contact

Populytics b.v.
Frambozenweg 139
2321 KA Leiden
info@populytics.nl

Warmtenet
in Voorhof
en Buitenhof

delft
doet
duurzaam

Doe je mee
met het online
onderzoek?

Aanleiding, hoofdvraag, werkwijze en opbouw

Samenvatting (1 van 7)

- **Aanleiding:** Nederland bereidt zich voor op een toekomst zonder aardgas. De gemeente Delft wil de wijken Voorhof en Buitenhof als eerste aardgasvrij maken. Uit eerder onderzoek lijkt een warmtenet in Voorhof en Buitenhof technisch en qua totale kosten een goede optie. Er komt al een warmtenet waar 70 woongebouwen van woningcorporaties op worden aangesloten. De gemeente wil de mogelijkheden onderzoeken om ook de overige woningen aan te sluiten. En de gemeente wil woningeigenaren hierbij betrekken. Dat doet zij onder andere via deze online raadpleging. De resultaten uit de raadpleging vormen waardevolle informatie die de gemeente gebruikt bij de beleidsvorming en ontwikkeling van de tweede fase van het warmtenet, om zo goed mogelijk aan te sluiten bij de waarden, voorkeuren en zorgen van woningeigenaren in Voorhof en Buitenhof.
- **Hoofdvraag:** Wat moet de gemeente doen voor woningeigenaren bij de ontwikkeling van een warmtenet?
- **Werkwijze:** Populytics voert in opdracht van de gemeente Delft een online raadpleging uit volgens de wetenschappelijk gevalideerde Participatieve Waarde Evaluatie (PWE). Populytics neemt volledige verantwoordelijkheid voor het ontwerp en de analyse van de raadpleging. Bij het ontwerpproces zijn verschillende stakeholders en bewoners met verschillende perspectieven op de hoofdvraag betrokken geweest
- **PWE als methode:** De essentie van een PWE is dat deelnemers 15 tot 20 minuten op de stoel van de gemeente plaatsnemen en het beleidsdilemma ervaren. In de PWE kregen deelnemers 8 dingen te zien waar de gemeente op kan inzetten bij de ontwikkeling van een warmtenet. Deelnemers konden met schuifjes aangeven hoeveel de gemeente op iets moet inzetten. Deelnemers zagen ook welke inspanning van de gemeente nodig was om het advies uit te voeren. En deelnemers moesten rekening houden met de beperkte tijd en geld van de gemeente. Nadat deelnemers een advies hadden gegeven over de 8 acties die de gemeente kan ondernemen, motiveerden zij hun advies.
- **Opbouw raadpleging:** De raadpleging bestond uit 4 inhoudelijke delen:
 1. Vraag over aanpak van de gemeente om eerst het warmtenet als aardgasvrije oplossing te onderzoeken.
 2. Vraag over het rangschikken van succescriteria van een warmtenet.
 3. PWE-keuzetaak: Wat moet de gemeente voor u doen bij de ontwikkeling van een warmtenet?
 4. Vragen over meedoen met het warmtenet en hoeveel mensen bereid zijn te betalen om aan te sluiten op het warmtenet.

Respons, waardering en representativiteit

Samenvatting (2 van 7)

- **Hoge respons:** Van 18 juni 2024 tot en met 8 juli 2024 konden woningeigenaren in Voorhof en Buitenhof meedoen met de raadpleging. De gemeente heeft 3.848 huishoudens uitgenodigd om mee te doen via een brief. Met aanbelaacties hebben we geprobeerd de respons te verhogen. In totaal hebben 694 deelnemers een advies gegeven over de aanpak van de gemeente. 577 deelnemers hebben een advies gegeven over de acties die de gemeente kan ondernemen. Dat is 15% van het aantal mensen dat een uitnodiging heeft ontvangen. Dat is een zeer hoge respons in vergelijking tot de respons van andere lokale energieprojecten (gemiddeld 5% - 10%). Na de raadpleging zijn we nog een keer de wijken ingegaan om aan 30 mensen te vragen waarom zij niet hebben meegedaan (dit heet een non-response analyse). We hebben hen een aantal vragen gesteld over hun meningen om te kijken of de deelnemers aan de raadpleging een goede vertegenwoordiging zijn van alle woningeigenaren.
- **Goede waardering:** 89% van de deelnemers geeft een voldoende aan de raadpleging. Het gemiddelde rapportcijfer is een 6,9. Dit cijfer ligt ongeveer een halve punt hoger in vergelijking met het gemiddelde cijfer van lokale raadplegingen over (wind)energie. Het meest genoemde argument dat deelnemers noemen in de toelichting op de vraag wat zij niet goed vinden aan de raadpleging is dat de raadpleging alleen over warmtenetten gaat. Zij denken hierdoor dat de gemeente al een keuze heeft gemaakt en maken zich zorgen of de keuzevrijheid van woningeigenaren in het geding komt.
- **Uitkomsten zijn representatief:** De deelnemers aan de raadpleging zijn wat betreft hun kenmerken niet representatief voor alle woningeigenaren van Voorhof en Buitenhof. Jongeren, praktisch geschoolden en mensen die zich geen zorgen maken om klimaatverandering zijn ondervertegenwoordigd. Om ervoor te zorgen dat we op basis van de raadpleging representatieve uitspraken kunnen doen over de voorkeuren van alle woningeigenaren hebben we de data gewogen. We hebben bijvoorbeeld meer waarde toegekend aan de antwoorden van de groepen die ondervertegenwoordigd waren (zoals jongeren en praktisch geschoolden). Zo kunnen we op basis van deze raadpleging **representatieve uitspraken doen over alle woningeigenaren** op de kenmerken leeftijd, geslacht, opleidingsniveau en de mate waarin mensen zich zorgen maken over klimaatverandering.

Meerderheid eens met aanpak van gemeente en maandelijkse kosten van het warmtenet het belangrijkste succescriterium

Samenvatting (3 van 7)

- **Vraagstelling 1:** De eerste inhoudelijke vraag van de raadpleging ging over de aanpak van de gemeente om eerst een warmtenet te onderzoeken als aardgasvrije oplossing. Daarom ging de raadpleging over alleen een warmtenet als aardgasvrije oplossing. Deelnemers konden aangeven in welke mate ze het eens waren met deze aanpak. Daarna konden ze hun antwoord toelichten.
- **Een meerderheid (64%) is het (helemaal) eens met de aanpak van de gemeente om eerst een warmtenet te onderzoeken als aardgasvrije oplossing.** Een deel (20%) van de deelnemers staat hier neutraal in en 3% geeft aan het niet te weten of niet te willen zeggen. Een minderheid (13%) is het (helemaal) oneens met de aanpak van de gemeente.
- Opvallend is dat deelnemers als motivatie van hun antwoord veel inhoudelijke argumenten en zorgen geven over warmtenetten. Deze staan op pagina 9.
- **Vraagstelling 2:** Bij de tweede inhoudelijke vraag werd aan deelnemers gevraagd wanneer de vormgeving van het warmtenet voor hen succesvol is. Zij moesten 5 onderdelen in volgorde van belangrijkheid zetten. De vijf succescriteria waren:
 - Als het beheer en onderhoud makkelijker is dan het beheer en onderhoud van andere aardgasvrije opties
 - Als het warmtenet duurzamer is dan andere aardgasvrije opties
 - Als het aansluiten op het warmtenet makkelijker is dan overgaan op andere aardgasvrije opties
 - Als de maandelijkse kosten lager zijn dan andere aardgasvrije opties
 - Als de kosten die u éénmalig betaalt om aan te sluiten lager zijn dan de eenmalige kosten voor andere aardgasvrije opties
- **Een meerderheid vindt lagere maandelijkse kosten dan andere aardgasvrije opties het meest belangrijk bij de vormgeving van het warmtenet;** 51% zet het onderdeel over lagere maandelijkse kosten op plek 1 en 21% van de deelnemers zet dit onderdeel op plek 2.
- Het onderdeel over eenmalige kosten staat het vaakst op plek 2 en het onderdeel over beheer en onderhoud staat het vaakst op plek 3.

Uitleg van het keuzevraagstuk

Wat moet de gemeente voor u doen bij de ontwikkeling van een warmtenet?

Gebruik de bolletjes op de schuifjes om uw advies te geven

De eenmalige kosten lenen aan woningeigenaren die te weinig geld hebben om hun woning aan te sluiten

Niemand lenen

Eisen stellen aan het warmtebedrijf over de klantenservice

Geen eisen

Zorgen dat de gemeente mee kan beslissen bij beslissingen die het warmtebedrijf neemt

Gemeente beslist niet mee

Eisen stellen aan warmtebedrijf over duurzaamheid van de warmte

Geen eisen

Woningeigenaren die hun woning aansluiten extra laten helpen met isoleren

Gemeente doet niets extra's

Beschikbaarheid

Tijd en geld gemeente

Tijd en geld waarschijnlijk beschikbaar

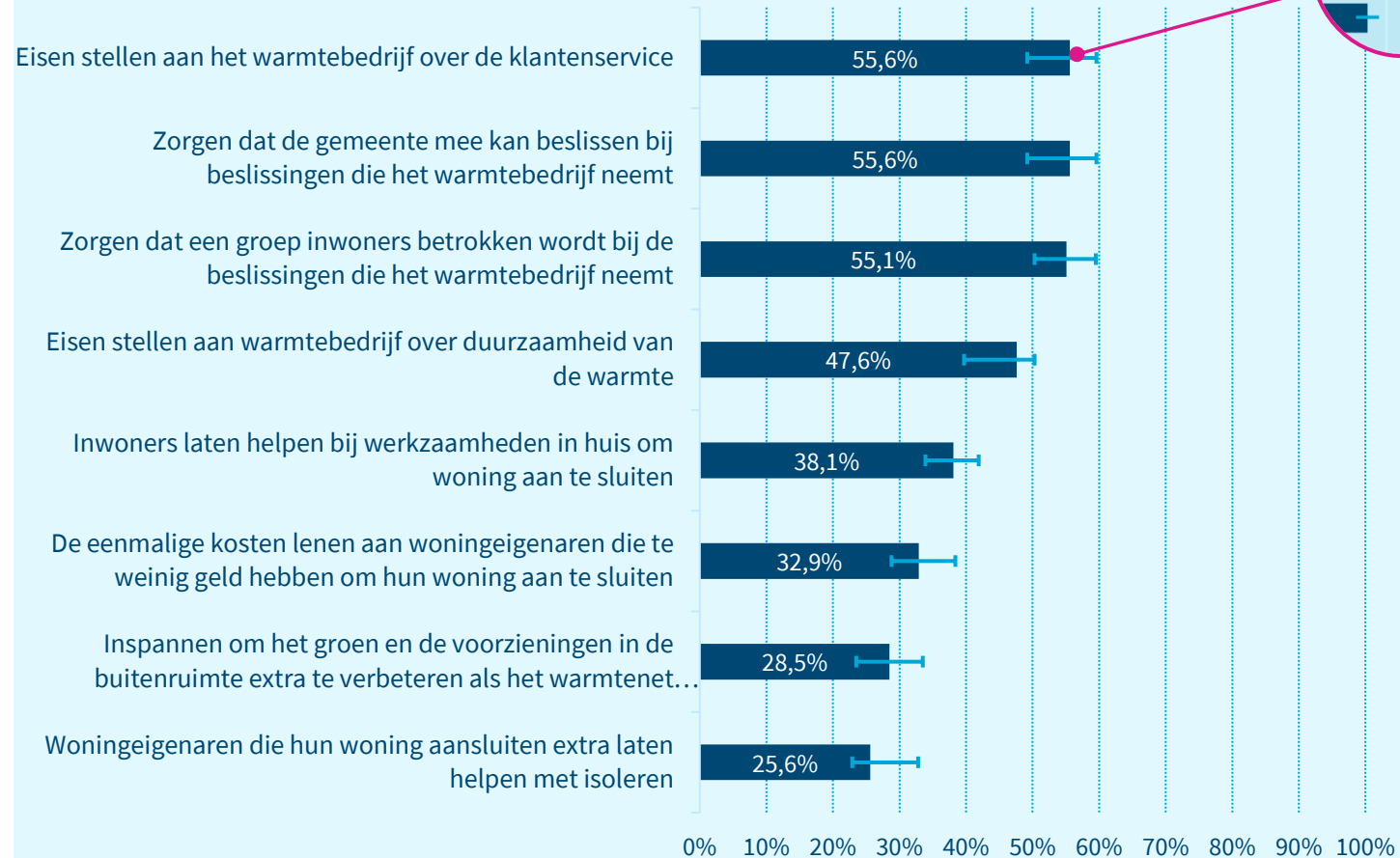
Toelichting

- **Doel:** Inzicht krijgen in wat inwoners de gemeente adviseren over waar zij haar tijd en geld aan moet besteden bij de ontwikkeling van een warmtenet.
- **Keuzesituatie:** Deelnemers konden 8 schuifjes verplaatsen. Maar niet alles is uitvoerbaar. Het advies moest passen binnen de beschikbare tijd en geld van de gemeente.
- **Motivatie:** Vervolgens konden ze hun keuzes toelichten.

Meerderheid adviseert om eisen te stellen aan de klantenservice en te zorgen dat de gemeente kan meebeslissen en inwoners betrokken worden

Samenvatting (4 van 7)

Betrouwbaarheidsinterval

- Een steekproef heeft altijd een mate van onzekerheid. Als alle woningeigenaren van Voorhof en Buitenhof mee zouden doen, dan bevinden de uitkomsten zich met 95% zekerheid in het lichtblauwe waardebereik.
- Als er geen overlap zit in het waardebereik van twee opties, dan is er een significant verschil tussen deze opties.
- Als alle woningeigenaren uit Voorhof en Buitenhof mee zouden doen aan de raadpleging, dan weten we 95% zeker dat ze de bovenste drie opties belangrijker vinden dan de onderste vier.

Interpretatie

- Gemiddeld genomen adviseren deelnemers de gemeente het vaakst om drie dingen te doen en 96% adviseert om ten minste één van deze dingen te doen.
 1. Eisen stellen over de klantenservice.
 2. Zorgen dat de gemeente mee kan beslissen.
 3. Zorgen dat een groep inwoners betrokken wordt.
- 76% van de deelnemers adviseert om zowel te zorgen dat de gemeente meebeslist als om te zorgen dat inwoners betrokken worden. 9% adviseert dat inwoners betrokken worden en de gemeente niet meebeslist. En 8% adviseert dat de gemeente meebeslist en inwoners niet betrokken worden.

Brede zorg onder deelnemers over regulering van het warmtebedrijf

Samenvatting (5 van 7)

- In de motivaties van deelnemers die adviseren om eisen te stellen aan de klantenservice en te zorgen dat inwoners en de gemeente worden betrokken bij beslissingen die het warmtebedrijf neemt, zien we een aantal perspectieven vaak terugkomen.
 - **Er is een breed gedeelde zorg dat het bedrijf dat warmte levert onvoldoende rekening zal houden met de behoeften van woningeigenaren die hun woning aansluiten op het warmtenet.** Ze hebben er weinig vertrouwen in dat een monopolist uit zichzelf besluiten zal nemen in het belang van de woningeigenaar. Ze hebben behoefte om het belang van de burger expliciet een plek te geven bij besluiten die het warmtebedrijf neemt die technische en/of financiële impact hebben op woningeigenaren.
 - Veel deelnemers maken zich zorgen dat ze niet goed geholpen zullen worden bij storingen of kapotte onderdelen. Ze verwachten **kinderziektes** omdat een warmtenet nieuw is in Voorhof en Buitenhof. Een goede klantenservice is voor hen dan extra belangrijk.
 - Veel deelnemers zien warmte als een basisvoorziening die (volledig) als **publieke voorziening** ingericht zou moeten worden. Zij zien niet in waarom er andere regels zouden gelden dan voor gas en elektriciteit.
- Als het gaat om **goede klantenservice** dan wordt een aantal aspecten vaak genoemd. Deelnemers vinden het belangrijk dat de klantenservice **telefonisch goed bereikbaar is, dat ze vriendelijk en hulpvaardig worden geholpen en dat storingen snel worden opgelost.**
- **Als het gaat om inwoners betrekken bij beslissingen die het warmtebedrijf neemt, dan geven enkele deelnemers concrete ideeën mee over hóe de gemeente dit het beste kan doen.** Vormen die genoemd worden zijn: een kleine inwonerscommissie die inwoners vertegenwoordigt, het optuigen van een warmte-coöperatie waardoor inwoners mede-eigenaar kunnen zijn, een klankbordgroep en het maken van een online website waar iedere inwoner zijn mening kan geven.
- **Een aantal inwoners geeft suggesties over betrekken van inwoners.** Zij geven bijvoorbeeld aan dat duidelijkheid over het participatieproces en waar inwoners invloed op hebben erg belangrijk is. Enkele deelnemers geven mee dat de gemeente moet proberen te voorkomen dat inwoners over elke beslissing geraadpleegd worden; dat zou volgens hen leiden tot teveel bureaucratie en onwerkbaar besluitvorming.

Keuzevrijheid en kosten zijn belangrijke voorwaarden bij de afweging om aan te sluiten op het warmtenet

Samenvatting (6 van 7)

- **Vraagstelling:** Bij het laatste inhoudelijke onderdeel, kregen deelnemers de vraag of zij zouden aansluiten op het warmtenet bij een bepaalde hoogte van de aansluitkosten. Er is benadrukt dat er nog niks bekend is over deze kosten; de bedragen in de raadpleging waren volledig hypothetisch. Deelnemers mochten ervan uitgaan dat de gemeente het advies overneemt dat deelnemers in het vorige onderdeel gaven. En dat de maandelijkse energiekosten gelijk blijven.
- **Op basis van deze raadpleging kan worden ingeschat dat 9% van de woningeigenaren zal aansluiten bij € 3000,- en 7% zegt zich zeker niet aan te willen sluiten, ook als aansluiting gratis is.** Bij de groepen daartussenin, ongeveer 84% dus, zien we veel voorbehouden en twijfels. **De eenmalige kosten zijn voor ongeveer 60% van de deelnemers een beslisfactor.** De groep mensen die ‘misschien’ of (neigen naar) ‘nee’ antwoordt daalt van 70% bij €3.000,- naar 28% bij een gratis aansluiting.
- **Bereidheid om aansluitkosten te betalen correleert sterk met de zorgen die mensen hebben over klimaatverandering en hun financiële positie.** Mensen die zich geen zorgen maken over klimaatverandering en die moeilijk kunnen rondkomen zullen veel minder snel aansluiten op een warmtenet, dan mensen die zich grote zorgen maken over klimaatverandering en die elke maand geld overhebben. Als mensen recent al hebben geïnvesteerd in een warmte-oplossing, dan daalt hun bereidheid om te betalen voor een aansluiting op een warmtenet.
- **De meeste voorbehouden bij deelnemers gaan over zorgen over maandelijkse kosten en keuzevrijheid, zowel bij mensen met een positieve als negatieve houding tegenover een warmtenet.** Deze twee aspecten zien we op meerdere plekken terugkomen, onder andere in de motivaties over de aanpak van de gemeente, in de motivaties van de dingen die de gemeente moet doen volgens deelnemers en in de toelichting over betalingsbereidheid.
- **Twee zorgen die gaan over keuzevrijheid:**
 - Deelnemers vinden het belangrijk dat zij zelf kunnen kiezen om hun woning aan te sluiten op het warmtenet.
 - Deelnemers maken zich er zorgen over dat zij, als ze inmiddels zijn aangesloten op het warmtenet, niet meer kunnen kiezen voor een andere leverancier.
- Deelnemers uiten voornamelijk **zorgen over de toekomstige kosten van een warmtenet**, vooral door de afhankelijkheid van één aanbieder. Ze denken dat een gebrek aan concurrentie de prijzen zal opdrijven. Ook uiten deelnemers **zorgen over de eenmalige kosten**.
- Wat opvalt is dat deelnemers **verschillende perspectieven hebben als het gaat om de betaalbaarheid van een warmtenet als duurzame warmteoplossing**. Sommige deelnemers vinden een warmtenet betaalbaar als het niet duurder is dan een warmtepomp. Sommige deelnemers vinden het betaalbaar als het niet duurder is dan gas. Anderen vinden het eerder betaalbaar als ze verwachten hun cv-ketel op korte termijn te moeten vervangen.

Conclusies en aanbevelingen

Samenvatting (7 van 7)

- **Zorg ervoor dat belangen van inwoners goed worden geborgd bij besluiten van het warmtebedrijf.** Er is een breed gedeelde zorg onder inwoners van Voorhof en Buitenhof dat het warmtebedrijf onvoldoende rekening zal houden met de behoeften van woningeigenaren die hun woning aansluiten op het warmtenet. Zij vinden dat zowel inwoners betrokken moeten worden als dat de gemeente moet meebeslissen om te zorgen dat de belangen van inwoners worden geborgd bij besluiten van het warmtebedrijf.
- **Zorg dat er een goede klantenservice is.** Veel deelnemers maken zich zorgen dat ze niet goed geholpen zullen worden bij storingen of kapotte onderdelen. Ze verwachten kinderziektes omdat een warmtenet nieuw is in Voorhof en Buitenhof. Een goede klantenservice is voor hen dan extra belangrijk. Deelnemers noemen een goede telefonische bereikbaarheid, vriendelijke en hulpvaardige medewerkers en het feit dat storingen snel worden opgelost als aspecten van een goede klantenservice.
- **Adresseer de voorbehouden en twijfels die deelnemers hebben om aan te sluiten op het warmtenet.** Uit de raadpleging blijkt dat de meeste woningeigenaren uit Voorhof en Buitenhof twijfels hebben over het aansluiten op het warmtenet. Zeker als er ook aansluitkosten moeten worden betaald. De voorbehouden en twijfels die deelnemers hebben gaan vooral over keuzevrijheid (zelf kunnen kiezen om aan te sluiten en om van leverancier te wisselen) en de maandelijkse kosten (is er niet in de toekomst het risico dat de prijzen veel hoger worden?). We bevelen aan om deze zorgen en twijfels zo veel mogelijk te adresseren. Bijvoorbeeld door oplossingen te onderzoeken die ervoor zorgen dat woningeigenaren meer keuzevrijheid ervaren en oplossingen die ervoor zorgen dat de maandelijkse lasten op korte en lange termijn laag blijven. En door in de communicatie met woningeigenaar hun zorgen over keuzevrijheid en maandelijkse kosten te adresseren.
- **Onderzoek wat verschillende inwoners onder betaalbaarheid verstaan.** Het valt op dat woningeigenaren verschillend denken over wat 'betaalbaar' is. Dan gaat het om zowel de betaalbaarheid van het aansluiten als de betaalbaarheid van het gebruik van de warmte. We adviseren om dit verder te onderzoeken en om naar oplossingen te zoeken die ervoor zorgen dat het warmtenet als betaalbaar wordt geaccepteerd door verschillende groepen woningeigenaren.

Samenstelling deelnemers

The background features a large, dark blue, angular shape that resembles a stylized mountain or a jagged arrow pointing downwards and to the right. This shape is set against a lighter blue background. The overall composition is minimalist and modern.

Dataverzameling

Samenstelling van de respondenten naar geslacht, leeftijd, opleidingsniveau en zorgen over klimaatverandering

Geslacht*	Deelnemers aan raadpleging	Populatie woningeigenaren in Voorhof en Buitenhof
Man	74,0% (413)	55,2%
Vrouw	26,0% (145)	44,8%
Leeftijd*		
Jonger dan 35 jaar	13,1% (75)	41,9%
35 Tot 65 jaar	55,7% (319)	33,8%
65 Jaar of ouder	31,2% (179)	24,3%
Opleidingsniveau* **		
Praktisch	3,6% (20)	13,2%
Middelbaar	16,3% (90)	38,8%
Theoretisch	80,1% (443)	48,0%
Zorgen over klimaatverandering		
Ja, heel erg	44,6% (235)	30,4%
Ja, een beetje	30,8% (215)	32,6%
Nee, niet echt	8,5% (45)	22,7%
Nee, helemaal niet	6,1% (32)	14,3%

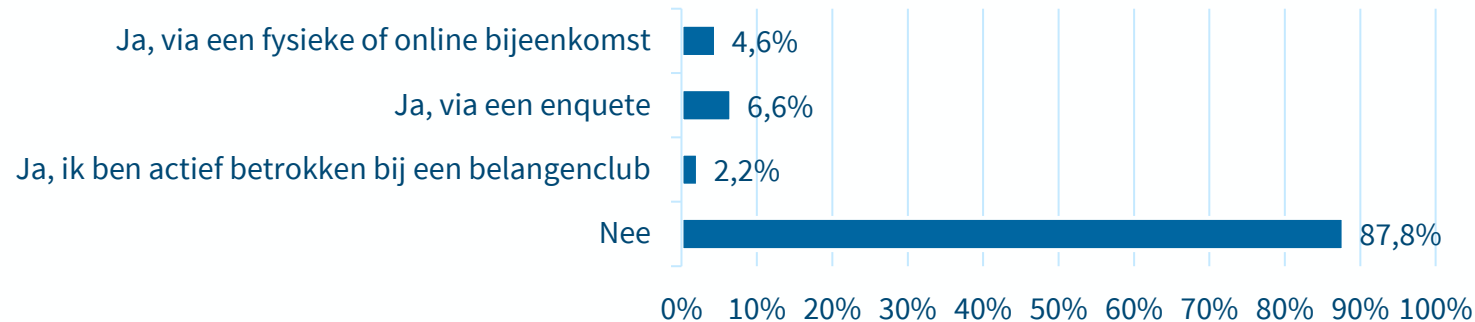
Toelichting

- De deelnemers aan de raadpleging zijn wat betreft hun kenmerken niet representatief voor alle woningeigenaren van Voorhof en Buitenhof. Om ervoor te zorgen dat we op basis van de raadpleging representatieve uitspraken kunnen doen over de voorkeuren van alle woningeigenaren hebben we de data gewogen. De wegingsfactor hebben we bepaald op basis van een vergelijk met de populatie op basis van de kenmerken geslacht, leeftijd, opleidingsniveau en zorgen om klimaatverandering.
- Voor de populatie woningeigenaren zijn geen data over deze kenmerken beschikbaar. Daarom is een benadering nodig.
- Als het gaat om geslacht, leeftijd en opleidingsniveau is de benadering gebaseerd op data van inwoners in de Aart van der Leeuwbuurt, de Vrijheidsbuurt en de Roland Holstbuurt genomen. In deze drie buurten wonen de meeste woningeigenaren in de wijken Voorhof en Buitenhof.
- Als het gaat om zorgen over klimaatverandering is de benadering gebaseerd op data van de non-response analyse. Dit houdt in dat er op 4 verschillende plekken aan inwoners die niet hebben meegedaan aan de raadpleging gevraagd is of zij zich zorgen maken over klimaatverandering. Er zijn in totaal 3.848 uitnodigingen verstuurd. 527 Woningeigenaren hebben de vraag over zorgen ingevuld. Dat is 13,695% van de totale populatie woningeigenaren. Dat betekent dat de verhouding tussen raadpleging en non-respons analyse voor de wegingsfactor als volgt is: 0,13695 voor de antwoorden van woningeigenaren die hebben deelgenomen aan de raadpleging en 0,86305 voor de woningeigenaren die niet hebben deelgenomen (non-respons).
- De volledige uitkomsten van de non-response analyse staan in de Bijlage.

Veel deelnemers hadden nog nooit eerder hun mening over dit onderwerp gegeven

Heeft u al eens uw mening gegeven aan de overheid over dit onderwerp?

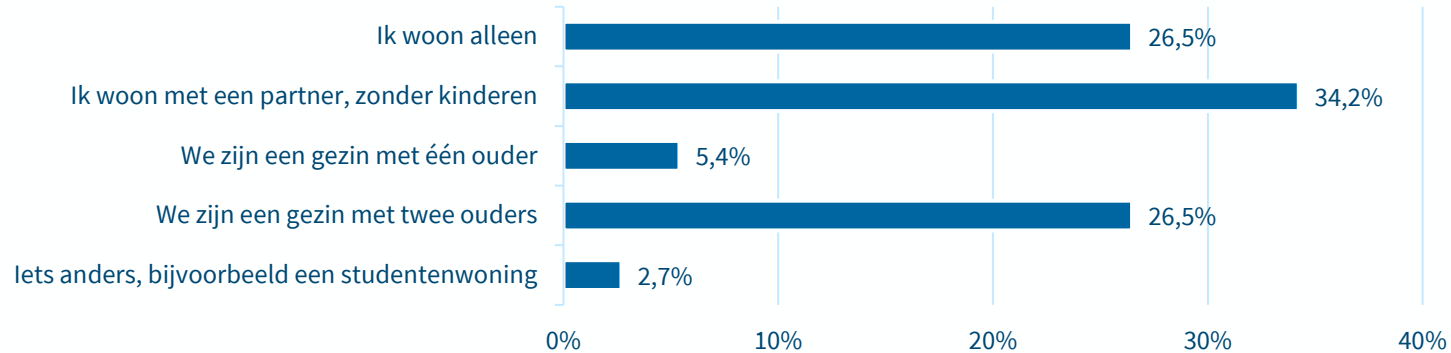
Toelichting

- Een zeer ruime meerderheid van de deelnemers (87,8%) heeft nooit eerder hun mening over dit onderwerp gegeven. We concluderen hieruit dat we met de raadpleging een bredere doelgroep hebben bereikt dan alleen de *usual suspects*.

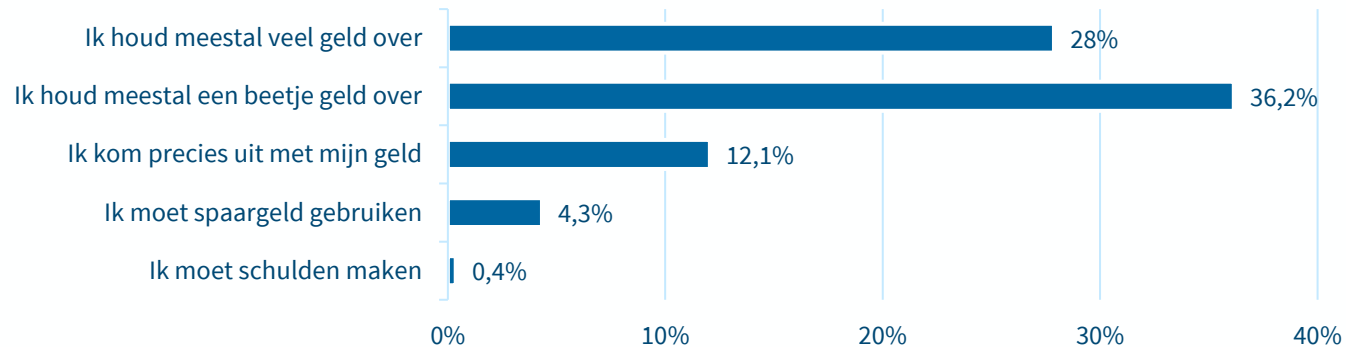

Huishouden, financiële situatie en woning

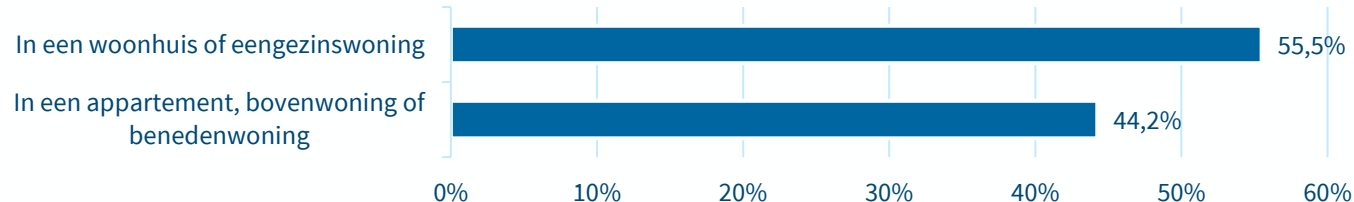
Wat is de samenstelling van uw huishouden?

Hoe staat u er op het moment financieel voor?

In wat voor soort woning woont u?

Toelichting

- De grootste groep deelnemers woont met partner, zonder kinderen (34,2%). Ruim een kwart van de deelnemers (26,5%) is onderdeel van een gezin met twee ouders. Hetzelfde aantal deelnemers geeft aan alleen te wonen (26,5%). En een kleinere groep geeft aan onderdeel te zijn van een één-oudergezin (5,4%) of een alternatieve samenstelling van het huishouden te hebben (2,7%).
- Een meerderheid van de deelnemers (64,2%) houdt veel of een beetje geld over. Een kleine groep (4,7%) geeft aan spaargeld te moeten gebruiken of schulden te maken om rond te komen.
- Een kleine meerderheid van de deelnemers (55,5%) woont in een woonhuis of eengezinswoning. En een kleine minderheid (44,2%) geeft aan in een appartement te wonen.

Vertegenwoordiging per buurt

Samenstelling van de respondenten naar buurt

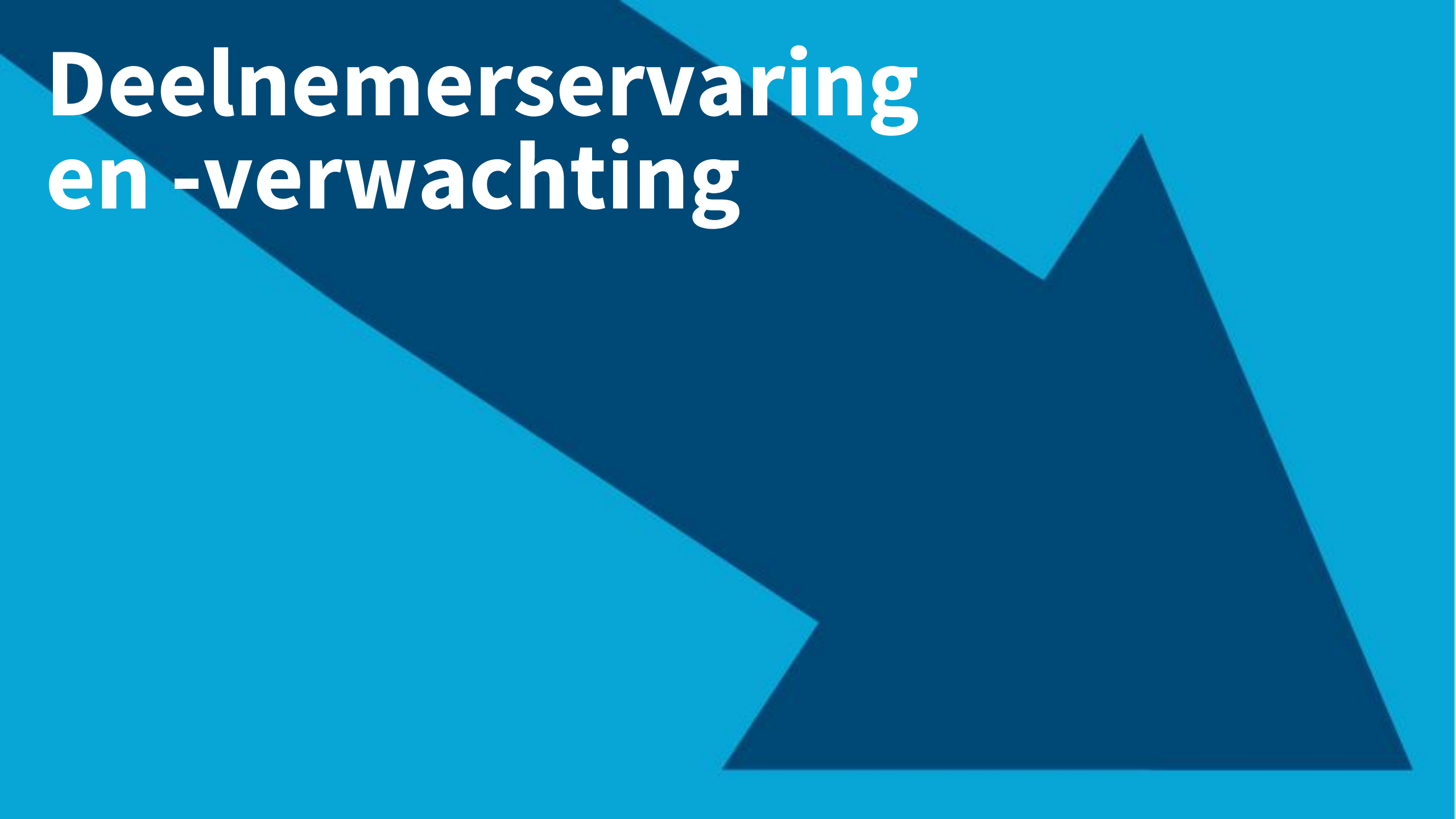
Buurt	Raadpleging (N=694)	
Aart van der Leeuwbuurt	62	24,6%
Bedrijventerrein Voorhof	9	4,9%
Buitenhof-Noord	45	15,3%
Buitenhof-Zuid	84	32,7%
Fledderusbuurt	6	9,2%
Juniusbuurt	7	7,5%
Multatulibuurt	23	19,7%
Mythologiebuurt	15	9,8%
Pijperring	8	7,2%
Poptahof-Zuid	15	9,4%
Roland Holstbuurt	107	14,6%
Verzetstrijdersbuurt	138	26,6%
Voorhof-Hoogbouw	88	20,2%
Vrijheidsbuurt	18	4,2%
Overige buurten	22	45,8%

Toelichting

- In totaal hebben 694 deelnemers de eerste vraag over de aanpak van de gemeente ingevuld. Hiervan heeft 83% (577 deelnemers) de keuzetaak ingevuld.
- Uit de volgende buurten hebben meer dan 50 woningeigenaren meegedaan: Verzetstrijdersbuurt, Voorhof-Hoogbouw, Buitenhof-Zuid en de Aart van der Leeuwbuurt.
- Het percentage geeft aan hoeveel woningeigenaren hebben meegedaan van de totale woningeigenaren in die buurt.
- De overige buurten zijn een aantal zeer kleine buurten bij elkaar opgeteld vanwege privacy redenen.

Deelnemerservaring en -verwachting

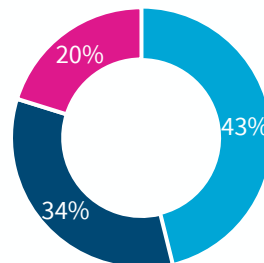
The background features a large, dark blue, angular shape that resembles a stylized mountain or a jagged arrow pointing upwards and to the right. This shape is set against a lighter blue background. The overall composition is modern and minimalist.

Deelnemers geven de raadpleging een ruime voldoende

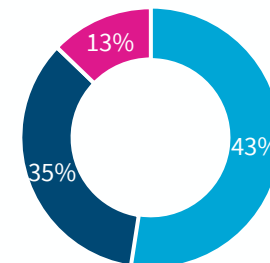
Toelichting

- **89% van de deelnemers geeft een voldoende aan de raadpleging.** Het gemiddelde rapportcijfer is een 6,9. Dit gemiddelde cijfer ligt ongeveer een halve punt hoger in vergelijking met lokale raadplegingen over (wind)energie.
- Een groot deel van de deelnemers (43%) geeft aan **iets geleerd te hebben** over de keuzes van de gemeente over dit thema. 24% is hier neutraal over.
- Een groot deel van de deelnemers (43%) zegt **meer vertrouwen** te krijgen in de besluiten van de overheid als de overheid inwoners vaker laat meedenken over dit soort keuzes. 35% is neutraal en 13% geeft aan dat hun vertrouwen niet toeneemt als de overheid inwoners vaker laat meedenken.
- Een meerderheid (68%) vertrouwt erop dat het een **eerlijk** onderzoek is. 23% is neutraal en 9% heeft er geen vertrouwen in.
- Een grote meerderheid (70%) wil dat deze **methode vaker wordt gebruikt** om inwoners te betrekken. 24% is hier neutraal over. 6% geeft aan dat deze methode niet vaker ingezet moet worden.
- Een meerderheid van de deelnemers (72%) vond de raadpleging **begrijpelijk**. Een kleine groep van 7% vond de raadpleging moeilijk te begrijpen. Ook is er geen verschil tussen opleidingsniveaus. 6% Van de praktisch en middelbaar opgeleide deelnemers vond de raadpleging moeilijk te begrijpen, ten opzichte van 6% van de theoretisch opgeleide deelnemers.

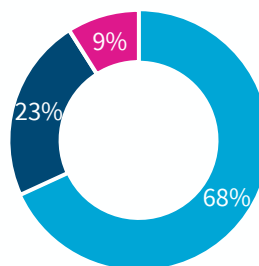
Doordat ik meedoe aan deze raadpleging heb ik geleerd over de keuzes die de gemeenten moet maken over dit thema

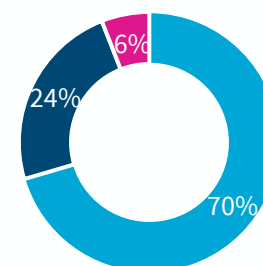
Als de gemeente vaker op deze manier inwoners laat meedenken over dit soort keuzes, dan krijg ik meer vertrouwen in de besluiten van de gemeente

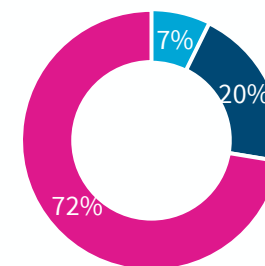
Ik vertrouw erop dat dit een eerlijk onderzoek is

Deze methode moet vaker worden ingezet om inwoners te betrekken bij overheidsbeleid

Ik vond de raadpleging moeilijk te begrijpen

**Onderdeel “In hoeverre bent u
het eens met deze aanpak van
de gemeente?”**

The background features a large, dark blue, angular shape that resembles a stylized mountain or a jagged arrow pointing downwards and to the right. This shape is set against a lighter blue background. The overall composition is minimalist and modern.

Uitleg over dit onderdeel

Vraag over de aanpak van de gemeente

De gemeente Delft heeft verschillende mogelijkheden onderzocht om van het gas af te gaan. Voor Voorhof en Buitenhof lijkt een warmtenet technisch en financieel de beste mogelijkheid. Daarom richt de gemeente zich nu op de ontwikkeling van een warmtenet als aardgasvrije oplossing. En daarom gaat deze raadpleging alleen over de ontwikkeling van een warmtenet.

Als woningeigenaar beslist u straks zelf of u kiest voor een aansluiting op het warmtenet. Of dat u kiest voor een andere oplossing. Wanneer het onderzoek naar de ontwikkeling van een warmtenet is afgelopen, gaat de gemeente met u in gesprek over wat de beste aardgasvrije oplossing voor u is.

In hoeverre bent u het eens met deze aanpak van de gemeente?* (1/2)

☐ Helemaal eens

☐ Eens

☐ Neutraal

☐ Oneens

☐ Helemaal oneens

☐ Weet ik niet/zeg ik liever niet

Wilt u uw antwoord toelichten? (2/2)

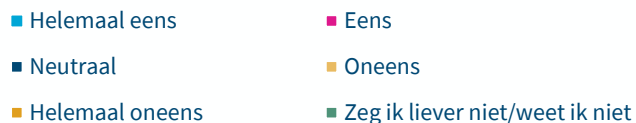
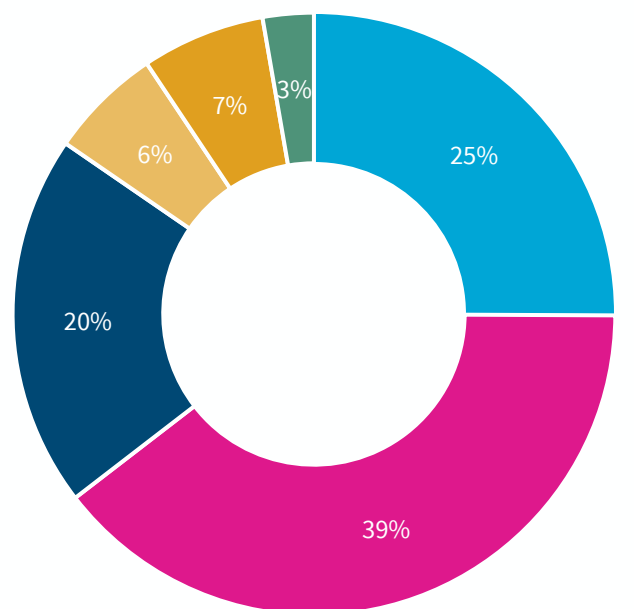
Toelichting

- **Doel:** Inzicht krijgen in welke mate deelnemers het eens of oneens zijn met de aanpak van de gemeente.
- **De vraag:** Deelnemers konden lezen wat de aanpak van de gemeente was. En konden vervolgens aangeven in hoeverre ze het daarmee eens waren.
- **Motivatie:** Vervolgens konden ze hun antwoord toelichten.

Vraag over aanpak gemeente

In hoeverre bent u het eens met deze aanpak van de gemeente?

Inzichten op basis van hoe deelnemers hun antwoord toelichten

- Een ruime meerderheid (64%) is het (helemaal) eens met de aanpak van de gemeente. Slechts 13% is het (helemaal) oneens.
- In de motivatie op deze vraag geven deelnemers veel inhoudelijke argumenten over warmtenetten.
- Op het onderwerp 'keuzevrijheid' zit een belangrijke nuance in de argumentatie:
 - Bij deelnemers die 'helemaal eens' antwoorden zien we vooral een open en afwachtende houding: ze wijzen warmtenetten niet af, maar kiezen er ook nog niet voor. Wel belangrijk: dat ze uiteindelijk zelf kunnen kiezen
 - Bij deelnemers die 'helemaal oneens' antwoorden zien we vaker een zorg over het gebrek aan keuzevrijheid. Zij denken dat de gemeente al heeft gekozen en dat het warmtenet zal worden opgedrongen.
- Vragen en voorbehouden over de kosten van een warmtenet (zowel aansluitkosten, vastrecht als maandelijkse energielasten) zien we het meest terug
 - Bij deelnemers die 'eens' of 'neutraal' antwoorden weer meer in een open houding: ik wil er graag meer over weten
 - Bij deelnemers die 'helemaal oneens' antwoorden meer kritisch/sceptisch: zij wantrouwen de prijsontwikkeling en zijn huiverig omdat ze niet meer kunnen overstappen.
- We zien ook een spectrum in de vraag om een meer bredere afweging met andere opties of juist verdiepende informatie over warmtenetten:
 - Bij alle groepen m.u.v. 'helemaal eens' zien we de wens tot *verbredende* informatie over de alternatieven voor een warmtenet en het maken van een afweging op basis van effecten en consequenties van meerdere opties.
 - Bij alle groepen m.u.v. 'helemaal oneens' zien we de wens tot *verdiepende* informatie over warmtenetten. De zorgen en voorbehouden over kosten kunnen we hier ook bij voegen. Daarnaast zijn ook veel vragen over VvE's en de mogelijkheid tot latere aansluiting op het net.
 - Dit wijst op een spectrum waarbij (vooral) de deelnemers die het 'helemaal eens' zijn overtuigd zijn van de ingeslagen weg. Deelnemers die 'helemaal oneens' zijn willen eerst de afweging zien met andere opties.
 - Bij de groepen die 'helemaal oneens' zijn zien we dat de wens tot de bredere afweging vaak verbonden is aan het negatieve sentiment 'de keuze is toch al gemaakt'. Bij de groepen die 'helemaal eens' zijn zien we weer de meer open, afwachtende houding.

Genoemde argumenten in de motivaties van de vraag: 'In hoeverre bent u het eens met deze aanpak van de gemeente?'

Categorieën van argumenten van deelnemers	Helemaal eens	Eens	Neutraal	Oneens	Helemaal oneens
Ik wil zelf kunnen kiezen voor mijn warmte-oplossing	Veel genoemd	Soms genoemd	Niet genoemd	Weinig genoemd	Weinig genoemd
Ik ben het eens met de stap richting duurzame warmte	Veel genoemd	Niet genoemd	Niet genoemd	Niet genoemd	Niet genoemd
Ik geloof in de oplossing warmtenet boven andere oplossingen	Soms genoemd	Niet genoemd	Niet genoemd	Niet genoemd	Niet genoemd
Ik wil meer informatie: diversie <i>verdiepende</i> vragen en voorbehouden over warmtenetten	Weinig genoemd	Soms genoemd	Veel genoemd	Weinig genoemd	Niet genoemd
Ik wil meer informatie: ik wil een <i>breder</i> afweging met alternatieven en consequenties zien	Niet genoemd	Weinig genoemd	Soms genoemd	Veel genoemd	Soms genoemd
Ik vind het goed dat de aanpak participatief en informatief is	Weinig genoemd	Soms genoemd	Niet genoemd	Niet genoemd	Niet genoemd
Ik heb een voorbehoud over de kosten van een warmtenet	Niet genoemd	Soms genoemd	Veel genoemd	Veel genoemd	Veel genoemd

Quotes uit de motivatie op de vraag 'Bent u het eens met de aanpak van de gemeente?'

Helemaal eens

"Ik sta geheel achter de doelstelling. Maar aandachtspunten: 1) Zo snel mogelijk duidelijkheid. 2) Koeling kan ook een punt worden. Dat kan wellicht beter met all-electric. Over dat aspect heb ik nog niet veel gezien 3) Voor hoe lang zit je vast aan de keuze die je maakt? Kun je later alsnog aanhaken of afhaken?"

"Tegelijkertijd is dit ook een infrastructurele voorziening waar toekomstige huiseigenaren altijd gebruik van zouden moeten kunnen maken. Dus ook als de huidige eigenaar er niet voor kiest moet het in de toekomst (eenvoudig) mogelijk zijn om aan te sluiten"

"Het is een goed idee om van het aardgas af te gaan, en het is een goed idee dat de keuze voor aansluiting op het warmtenet vrijwillig is."

Eens

"Ik zou graag kunnen inzien waarom de gemeente van mening is dat een warmtenet technisch en financieel de beste mogelijkheid lijkt"

"Het project warmtenet is een prima initiatief. Het moet echter wel voor een ieder een rendabele oplossing/alternatief zijn.
Situaties in andere steden maken het echter niet hoopvol. Hoe gaat Delft sturen op kostenbeheersing bij private partijen?"

"In Voorhof zijn er verschillende VVE's met collectieve voorzieningen. Overleg met hen is voor een gezamenlijke overgang essentieel."

Neutraal

"Dat we in NL van het gas af moeten lijkt me een uitgemaakte zaak. De timing van het moment van 'afsluiten' en het al of niet beschikbaar zijn van alternatieven -anders dan het warmtenet is niet duidelijk. Is dat 'afsluiten' een harde datum of blijft er tot bepaalde tijd of altijd? nog gas beschikbaar? De beschreven aanpak maakt niet duidelijk in hoeverre er tijd en ruimte is om bijv. voor in ontwikkeling zijn de innovatieve oplossingen te kiezen, die misschien nog even op zich laten wachten."

"Op zich een sympathiek project, maar ik vraag me af of een warmtenet de enige oplossing is om te verduurzamen. Daarnaast heb ik twijfels over de kosten, om 2 redenen: 1, alle projecten van de gemeente Delft lopen financieel uit de hand, de voorbeelden zijn legio. 2, warmtenetten in andere gemeentes zijn voor de gebruikers een stuk duurder dan in de oude situatie."

"Wij hebben ons huis naar de mogelijkheden optimaal geïsoleerd. Verder hebben wij twee lucht-lucht warmtepompen aangeschaft. Dat lijkt ons voldoende. Na ons moeten nieuwe bewoners maar zien wat ze doen. Wij zijn ver in de zeventig"

Quotes uit de motivatie op de vraag 'Bent u het eens met de aanpak van de gemeente?'

Oneens

"Als woningeigenaar in een VvE kan ik niet zelf kiezen. De VvE besluit dit voor mij. In mijn VvE heeft Woonbron een meerderheid van de stemmen en bepaalt daarmee voor mij welke toekomstige warmtebron gekozen wordt. Doordat de gemeente de keuze vrijlaat aan VvE's, zet het individuele woningeigenaren in de VvE buiten spel."

"het warmtenet is duurder in gebruik en onderhoud. De temperatuur blijft niet constant als de buizen verder van de bron liggen. De buitenhof is een wijk waarin veel gezinnen en personen wonen de minderdraagkrachtig zijn en de Nederlandse taal niet beheersen. Ze zijn afhankelijk van hun huurwoning en kunnen niet verhuizen ivm de woningnood mochten zij het warmtenet niet meer kunnen betalen. Zij worden gedwongen meer kosten te maken dan zij kunnen dragen."

"Doordat de gemeente nu al kiest voor een warmtenet, staan andere technieken en initiatieven al 1-0 achter. De recente ontwikkelingen met warmtenetten in andere regio's, de absurde kosten en het gebrek aan keuze mogelijkheden laten zien dat de maatschappelijke discussie nog niet voldoende uitgewerkt is terwijl al wel aan technische plannen begonnen wordt met mogelijk financiering vanuit publiek geld."

Helemaal oneens

"Zo te horen staat het besluit al vast dat het aardgas verdwijnt. Dat is geen KEUZE, terwijl het door de gemeente wel als keuze mogelijkheid gepresenteerd wordt. Niet meer koken op gas geeft voor mij een grote investering in de keuken en meterkast. Wij hebben geen kruipruimte en kunnen daardoor niet makkelijk een nieuwe groep doortrekken. Bovendien hebben we 3 jaar geleden geïnvesteerd in een nieuwe verwarmingsketel, die zowel op gas als op waterstof functioneert. Ik verwacht dat de aansluiting van rijtjeshuizen op het warmtenet enorme kosten voor de bewoners met zich meebrengt. Terwijl het ook mogelijk is het bestaande gasnet te gebruiken voor waterstof. Ik denk dat dit veel voordeliger is en veel minder breekwerk/overlast veroorzaakt. Helaas zal ook bij deze oplossing nog veel kosten gemaakt moeten worden om het koken van gas naar elektrisch aan te passen."

"Een warmtenet levert bewoners over aan een monopolie dat uiteindelijk veel meer geld kost dan een eigen warmtepomp of zelfs een eigen gasaansluiting, waarbij er vrij een aanbieder gekozen kan worden en daadwerkelijk sprake van concurrentie is."

"Onderzoek van de gemeente is niet goed onderbouwd. Allternatieven worden niet goed onderzocht. Geen duidelijke afwegingsmatrix."

Onderdeel: “Wanneer is de vormgeving van het warmtenet volgens u succesvol?”

The background of the slide features abstract geometric shapes. A large, dark blue triangle points upwards from the bottom right towards the top left. Another dark blue shape, resembling a smaller triangle or a parallelogram, is positioned in the upper right area. The remaining space is filled with a solid light blue color.

Uitleg over dit onderdeel

Wanneer is de vormgeving van het warmtenet volgens u succesvol?

Er zijn verschillende duurzame alternatieven voor gas. Deze raadpleging gaat over de mogelijkheid van een warmtenet in uw wijk. Als het warmtenet er in de toekomst komt, beslist u altijd zelf of u uw woning wilt laten aansluiten of niet.

Wanneer is de vormgeving van het warmtenet volgens u succesvol? Zet de volgende onderdelen in de juiste volgorde. Zet het onderdeel wat u het meest belangrijk vindt voor een succesvol warmtenet bovenaan. En wat u het minst belangrijk vindt onderaan. (1/2)

- Als het beheer en onderhoud makkelijker is dan het beheer en onderhoud van andere aardgasvrije opties
- Als het warmtenet duurzamer is dan andere aardgasvrije opties
- Als het aansluiten op het warmtenet makkelijker is dan overgaan op andere aardgasvrije opties
- Als de maandelijkse kosten lager zijn dan andere aardgasvrije opties
- Als de kosten die u éénmalig betaalt om aan te sluiten lager zijn dan de eenmalige kosten voor andere aardgasvrije opties

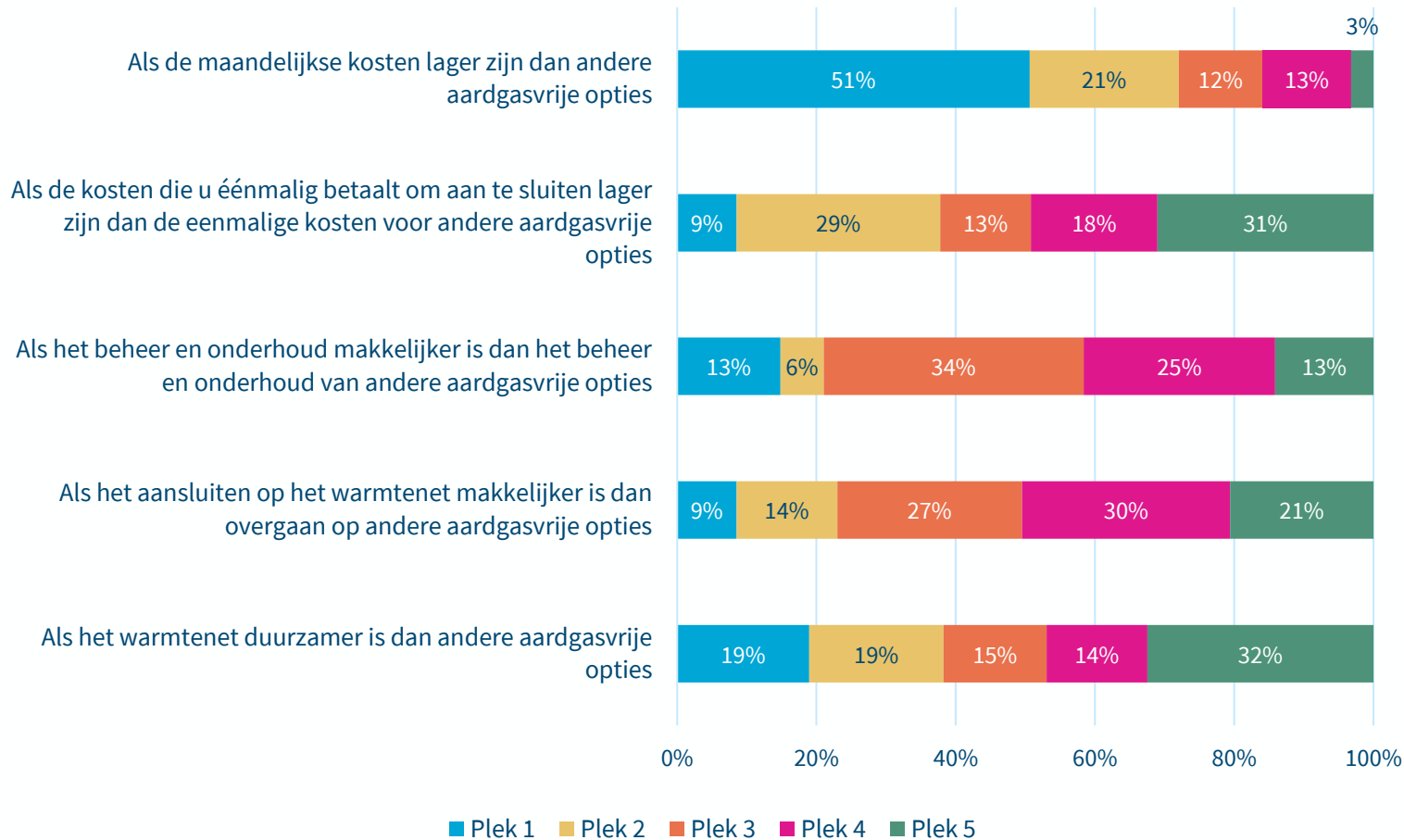
Als u wilt kunt u uw antwoord hier toelichten. (2/2)

Toelichting

- **Doel:** Inzicht krijgen in hoe deelnemers verschillende aspecten van een warmtenet prioriteren.
- **De opdracht:** Deelnemers moesten 5 criteria rangschikken. Het meest belangrijke criterium zetten deelnemers op plek 1.
- **Motivatie:** Vervolgens konden ze hun rangschikking toelichten.

Wanneer is de vormgeving van het warmtenet volgens u succesvol?

Inzichten op basis van hoe deelnemers hun antwoord toelichten

- Deelnemers konden 5 criteria rangschikken. Daarna konden zij hun antwoord toelichten. Het belangrijkste criterium zetten deelnemers op plek 1 en het minste belangrijke criterium zetten zij op plek 5.
- Wat opvalt is dat een ruime meerderheid van de deelnemers het criterium over lagere maandelijkse kosten op plek 1 (51%) of plek 2 (21%) zet. Veel deelnemers geven bij dit onderdeel aan dat het ook gaat over de maandelijkse kosten in de toekomst.
- Er is een duidelijke trap te zien van plek 1 naar plek 5:
 - Maandelijkse kosten het vaakst op plek 1
 - Eenmalige kosten het vaakst op plek 2
 - Beheer en onderhoud het vaakst op plek 3
 - Gemakkelijke aansluiting het vaakst op plek 4
 - Duurzaamheid het vaakst op plek 5
- Een nuance: hoewel deelnemers het vaakst het criterium over de eenmalige kosten op plek 2 zetten en het criterium over duurzaamheid het vaakst op plek 5 zetten, zien we bij deze twee criteria wel de meeste spreiding in plek.

Quotes uit de motivaties op de vraag 'Wanneer is de vormgeving van het warmtenet volgens u succesvol?'

Waarom zetten inwoners een succesfactor op plek 1?

Als de maandelijkse kosten lager zijn dan andere aardgasvrije opties

"Warmtenetten hebben zich niet positief bewezen in de media wat betreft kosten. Het volgen van gasprijzen was hier een duidelijk voorbeeld van. Afhankelijk zijn van 1 (commerciele?) partij die een contract voor vele jaren verplicht, maakt deze oplossing niet meteen populair. Daarom zijn verwachte kosten en garanties vanuit de gemeente belangrijk factoren voor de beslissing om voor een warmtenet te kiezen."

"Kostenplaatje voor de gebruiker vind ik nummer 1 maar ik vind daar geen duidelijke informatie over."

"Het is vooral een kostenverhaal. Zoals de stand van zaken nu is lijken grotere energiebedrijven af te haken juist vanwege de hoge kosten die men bij aanleg en implementatie ondervindt. Waarom zou je je laten aansluiten op een systeem wat voor de eindgebruiker alleen maar meer gaat kosten. Duurzaamheid ten spijt."

Als de kosten die u éénmalig betaalt om aan te sluiten lager zijn dan de eenmalige kosten voor andere aardgasvrije opties

"Wat nog niet eerder is gemeld is dat het gebruik van aardgas dus volledig wordt verbannen. Er wordt dus geen hybride-oplossing overwogen waarbij aardgasgebruik wordt teruggebracht d.m.v. een warmtenet, maar dat bijvoorbeeld koken nog steeds via aardgas mogelijk blijft."

"We hebben recent geïnvesteerd in een hybride warmtepomp en zonnepanelen om daarvoor voldoende energie op te wekken. Het wegvallen van de salderingsregeling in 2027 is daarbij een tegenvaller. Als we dan ook de warmtepomp weg zouden doen en aangesloten worden op het warmtenet, houden we jaarlijks nog meer zonne-energie over, wat naar verwachting dan geld gaat kosten in plaats van opleveren. Kortom: we zijn voorstander van de energietransitie, maar de investering tot nu toe / toekomstige kosten moeten wel ergens in verhouding staan."

"Ik ben zo op het financiële plaatje gericht dat duurzaamheid mij even niet boeit. Dit is mijn eerste koopwoning ooit en ik probeer financieel weer er een beetje boven op te komen. Zou je mij dit over 5 hierover benaderen zou ik het belang inzien."

Als het beheer en onderhoud makkelijk is dan het beheer en onderhoud van andere aardgasvrije opties

"Het belangrijkste is dat het systeem betrouwbaar en goed onderhoudbaar is. Zo laag mogelijke maandelijkse lasten zijn ook belangrijk. Het moet immers wel draagbaar zijn. Duurzamer dan aardgas is sowieso een winst. Of dat nu via het warmtenet is of niet. Eenmalige kosten zijn het minst belangrijk, omdat ze eenmalig zijn."

"Ik heb beheer en onderhoud bovenaan gezet met als uitgangspunt dat ik het heft in eigen handen wil hebben. Als ik er voor kies dan kan dat, ben ik met verloop van tijd ontevreden dan wil ik iets anders kunnen kiezen. Daarnaast zou het erg fijn zijn als er meer aanbieders zijn van warmtenet-systemen."

"Als de terugverdientijd tussen totale kosten voor wijziging en gebruik van huidige gas binnen vijf jaar ligt."

Quotes uit de motivaties op de vraag ‘Wanneer is de vormgeving van het warmtenet volgens u succesvol?’

Waarom zetten inwoners een succesfactor op plek 1?

Als het aansluiten op het warmtenet makkelijker is dan overgaan op andere aardgasvrije opties

"Ik zet het makkelijker aansluiten als belangrijkste op 1 omdat ik (helaas) het vermoeden heb dat dat juist erg lastig is in ons geval omdat wij nu gebruik maken van luchtverwarming in ons huis."

"Ik waardeer gemak hoger dan duurzaamheid en kosten in dit geval, wetende dat alle aardgasvrije opties duurzaam zijn en dat ik de energiekosten van alle opties waarschijnlijk goed zou kunnen betalen."

"In al de woonhuizen staat de CV-ketel natuurlijk NIET in de meterkast. Dat betekent dat al het leidingwerk in de woning aangepast moet worden; veel breekwerk en zeer hoge kosten. Ik heb dit geld niet en wil niet gedwongen worden in armoede te leven of te lenen (wat niet zal kunnen, omdat ik al een hypotheek heb) en veel meer geld kwijt te zijn voor verwarming dan nu het geval is."

Als het warmtenet duurzamer is dan andere aardgasvrije opties

"Duurzaamheid staat voor ons op #1. Aansluiting op een warmtenet zou in principe eenvoudiger moeten zijn dan het installeren van een warmtepomp-installatie, met name in woningen met weinig ruimte voor buiten/binnenunits en boilerkasten. Dus als het warmtenet zowel qua duurzaamheid als eenvoud van installatie als beste uit de bus komt, dan mag dat iets meer kosten in zowel aanschaf als maandelijkse kosten (binnen het redelijke)."

"Eerst de kwaliteit van warmtenet, daarna kijk ik naar de kosten en als laatste aansluitbaarheid van warmtenet aan de woningen, en hoe de beste prijskwaliteit is tussen duurzaamheid van warmtenet tegenover de kosten vergelijken met andere opties"

"Kosten zijn wel het minst relevant voor de crisis waar we nu inzitten, en de gevolgen daarvan die op ons afkomen, en steeds erger worden."

Resultaten keuzevraagstuk

Wat moet de gemeente voor u
doen bij de ontwikkeling van een
warmtenet?

Uitleg van het keuzevraagstuk

Wat moet de gemeente voor u doen bij de ontwikkeling van een warmtenet?

Gebruik de bolletjes op de schuifjes om uw advies te geven

De eenmalige kosten lenen aan woningeigenaren die te weinig geld hebben om hun woning aan te sluiten

Niemand lenen

Eisen stellen aan het warmtebedrijf over de klantenservice

Geen eisen

Zorgen dat de gemeente mee kan beslissen bij beslissingen die het warmtebedrijf neemt

Gemeente beslist niet mee

Eisen stellen aan warmtebedrijf over duurzaamheid van de warmte

Geen eisen

Woningeigenaren die hun woning aansluiten extra laten helpen met isoleren

Gemeente doet niets extra's

Beschikbaarheid

Tijd en geld gemeente

1 Tijd en geld waarschijnlijk beschikbaar

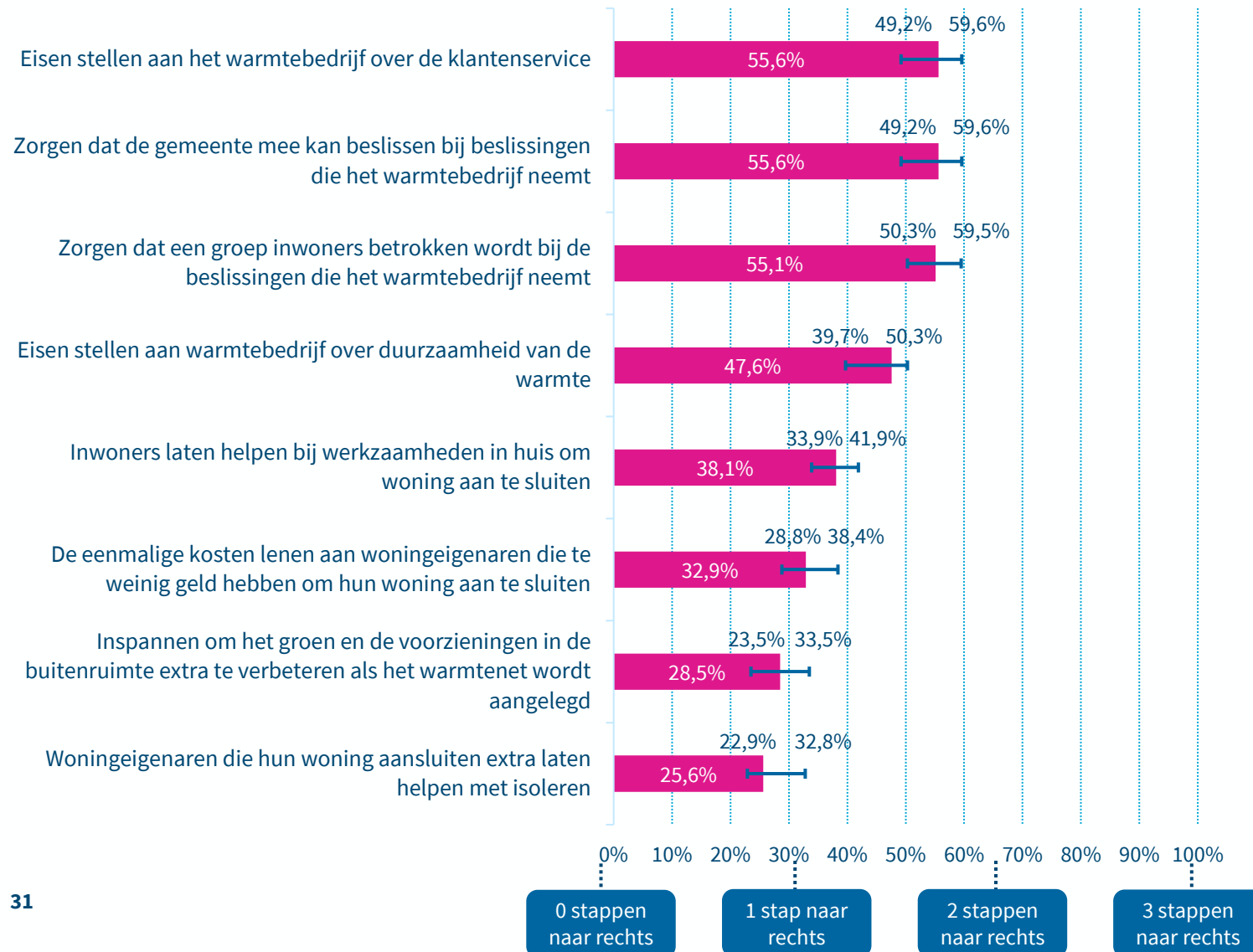
Toelichting

- **Doel:** Inzicht krijgen in wat inwoners de gemeente adviseren over waar zij haar tijd en geld aan moet besteden bij de ontwikkeling van een warmtenet.
- **Keuzesituatie:** Deelnemers konden 8 schuifjes verplaatsen. Maar niet alles kan. Het advies moest passen binnen de beschikbare tijd en geld van de gemeente.
- **Motivatie:** Vervolgens konden ze hun keuzes toelichten.
- **Analyse:** Op basis van diverse kenmerken van de respondenten bepalen we met statistische analysemethodes waar de verschillen en overeenkomsten tussen (groepen van) woningeigenaren in Voorhof en Buitenhof zitten in deze afweging.

Gemiddelde resultaten keuzevraagstuk: Wat moet de gemeente voor u doen bij de ontwikkeling van een warmtenet?

Gemiddelde positie op het schuifje met het 95%-betrouwbaarheidsinterval

Inzichten

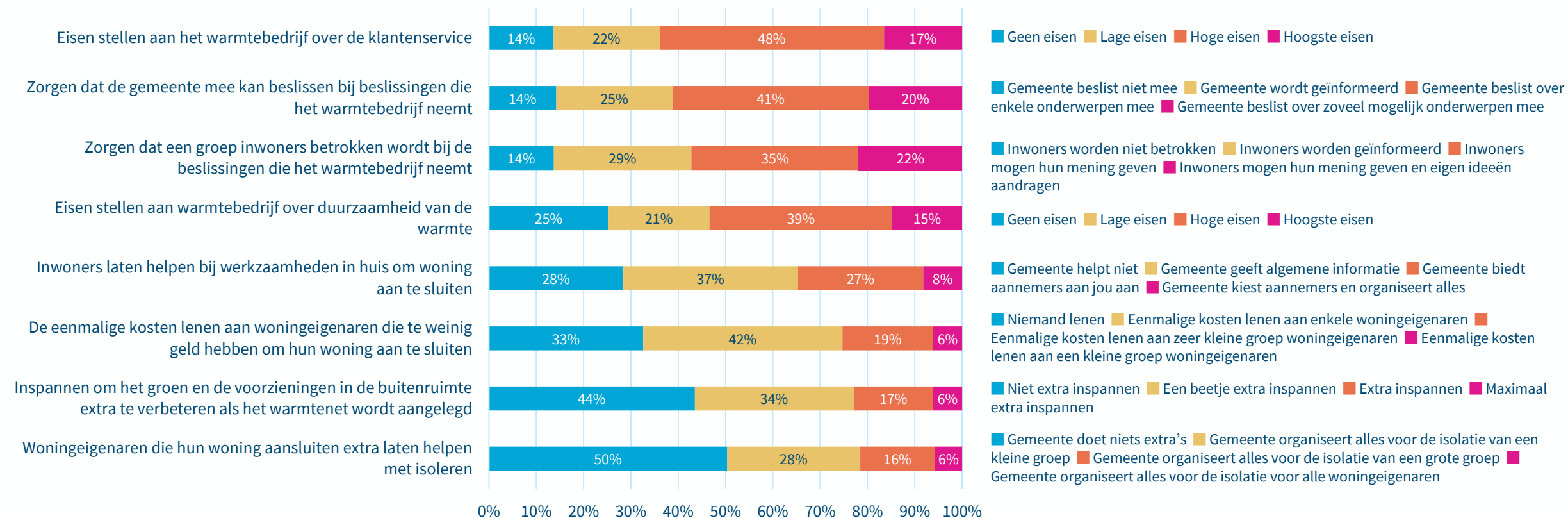
- Gemiddeld genomen adviseren deelnemers de gemeente het vaakst om drie dingen te doen:
 1. Eisen stellen aan het warmtebedrijf over de klantenservice
 2. Zorgen dat de gemeente mee kan beslissen bij beslissingen die het warmtebedrijf neemt
 3. Zorgen dat een groep inwoners betrokken wordt bij de beslissingen die het warmtebedrijf neemt
- 96% van de deelnemers adviseert de gemeente in te zetten op ten minste één van deze maatregelen.
- De bandbreedtes laten een spiegeling zien van de populatie van woningeigenaren in Voorhof en Buitenhof waarbij rekening is gehouden met de kenmerken leeftijd, geslacht, opleidingsniveau en zorgen over klimaatverandering.
- Vanuit de motivaties leren we dat deelnemers vooral inzetten op deze maatregelen vanuit een gedeelde zorg: ze hebben weinig vertrouwen dat het warmtebedrijf voldoende rekening zal houden met hun behoeften.
- Sommige maatregelen worden minder vaak geadviseerd door deelnemers, maar uit de kwalitatieve analyse volgt dat minder prioriteit geven niet altijd iets zegt over hoe belangrijk deelnemers dit vinden. In de kwalitatieve analyse zien we bijvoorbeeld dat als het gaat om de twee minst geadviseerde maatregelen, dat deelnemers dit zien als belangrijke (kern)taken van de gemeente maar dat dit volgens deelnemers losstaat van ontwikkeling warmtenet.

Andere weergave van resultaten keuzevraagstuk: Wat moet de gemeente voor u doen bij de ontwikkeling van een warmtenet?

Percentage deelnemers dat een bepaalde inzet kiest

Legenda

Analyse van argumenten

The background of the slide features abstract geometric shapes. A large, dark blue triangle is positioned on the right side, pointing towards the top right. To its left, a lighter blue shape, resembling a parallelogram or a trapezoid, is partially visible. The overall composition is minimalist and modern, using a two-tone blue color palette.

Uitleg argumentenanalyse

Analyse van 1.600 argumenten

Kunt u uw keuzes uitleggen?

Bedankt! We vinden het interessant om te weten waarom u dit advies heeft gegeven.

Kunt u uitleggen waarom u deze keuzes heeft gemaakt?

i De eenmalige kosten lenen aan woningeigenaren die te weinig geld hebben om hun woning aan te sluiten

Eenmalige kosten lenen aan enkele woningeigenaren

i Eisen stellen aan het warmtebedrijf over de klantenservice

Geen eisen

Toelichting

- **Motivatie:** Deelnemers konden optioneel hun advies motiveren. Daarbij noemen zij – in verschillende persoonlijke bewoordingen – vaak vergelijkbare argumenten.
- **Codeboek:** We hebben de meest voorkomende argumenten een code gegeven. Het betreft typisch tien tot vijftien argumenten per positie per schuifje. Sommige argumenten van de ene positie overlappen met argumenten van de andere positie.
- **Analyse:** We hebben 1600 willekeurig geselecteerde motivaties gecodeerd.
- **Genoemde argumenten:** We laten per optie de genoemde categorieën van argumenten zien en geven aan hoe vaak een argument wordt genoemd per positie op het schuifje.
- **Illustratieve quotes:** We geven per optie en per positie op het schuifje een aantal illustratieve quotes van deelnemers.

Genoemde argumenten in de motivaties van de optie: 'Eisen stellen aan het warmtebedrijf over de klantenservice'

55,6%

Quotes in de motivatie van de optie: 'Eisen stellen aan het warmtebedrijf over de klantenservice'

55,6%

Eisen stellen aan het warmtebedrijf over de klantenservice

Geen eisen

Lage eisen

Hoge eisen

Hoogste eisen

"Dit is niet iets waar de gemeente perse veel eisen aan moet stellen. Met een betrouwbare goede partij zou dit reeds geregeld moeten zijn"

"Ik neem aan dat de gemeente een SLA afsprekt met het warmtebedrijf. Het is fijn als bewoners ergens terecht kunnen met vragen / klachten. Maar wel 1 van de minste prioriteiten."

"Why does the gemeente think it has the skills to do so? It cannot provide a decent customer service itself."

"Het stellen van duidelijke eisen aan de klantenservice van een warmtebedrijf kan leiden tot hogere klanttevredenheid, verbeterde efficiëntie, naleving van regelgeving, en een positieve bijdrage aan de gemeenschap en het bedrijfsimago."

"Ik verwacht dat afnemers beperkt contact zullen hebben met het warmtebedrijf, waardoor er geen hoge eisen gesteld hoeven te worden."

"Bewoners worden afhankelijk van het bedrijf, hun belangen horen wel behartigd te worden."

"Het is een 'nutsvoorziening' waar je op moet kunnen rekenen. Bij problemen of storing moet de klant centraal staan. Anders sta je letterlijk in de kou."

"Een goede klantenservice is erg belangrijk voor het laten slagen van het project. Een warmtenet is nieuw, er zullen vast de nodige 'kinderziektes' uitkomen, die goed opgelost moeten worden. Ook om het vertrouwen van de deelnemers te behouden en te verhogen. Drempels weghalen."

"afhankelijkheid is groter, door massaal gebruik, dus ook bereikbaarheid moet goed en oplossen moet snel"

"Met een warmtenet creëer je een monopolist dus is het van het grootste belang om levering en prijsverhogingen zeer goed in de gaten te houden."

"Te vaak is de klantenservice bij grote bedrijven behoorlijk slecht, zeker als het bedrijf een monopoliepositie heeft."

"Zeer relevant, dit betreft een noodzakelijke voorziening en bij problemen en uitval moet er een adequaat reagerende klantenservice zijn die je snel helpt"

Genoemde argumenten in de motivaties van de optie: 'Zorgen dat de gemeente mee kan beslissen bij beslissingen die het warmtebedrijf neemt'

55,6%

Quotes in de motivatie van de optie: 'Zorgen dat de gemeente mee kan beslissen bij beslissingen die het warmtebedrijf neemt'

55,6%

i Zorgen dat de gemeente mee kan beslissen bij beslissingen die het warmtebedrijf neemt

Gemeente beslist niet mee

Gemeente wordt geïnformeerd

Gemeente beslist over enkele onderwerpen mee

Gemeente beslist over zoveel mogelijk onderwerpen mee

"This is not a core area of expertise of a gemeente, and choices will become politicised rather than economical, driving up costs. The gemeente should focus on the public space, and making that more livable, ensure there is more police on the street, fine polluters."

"Neem aan dat warmte bedrijf over de meeste kennis beschikt."

"Het warmtebedrijf weet zelf het beste hoe te handelen. Politieke invloed is op z'n minst onhandig. Mocht de politiek bang zijn grip kwijt te raken, dan zal men verder vooruit moeten kijken en eisen voor de toekomst borgen — niet op z'n politieks, maar met contracten. Aan de slag, gemeente!"

"Zoals gezegd commerciële partijen hebben een eigen belang. Een gemeente moet opkomen. Voor de belangen van de burgers en niet voor de partijen. Daartoe moet zij wel goed op de hoogte zijn"

"'Vinger aan de pols houden', zodat de leveringszekerheid met betaalbare prijs kan worden gerealiseerd."

"Warmtebedrijven weten wat ze doen, maar betrokkenheid is toch wel wenselijk"

"we gaan ervan uit dat de gemeente de collectieve belangen van haar inwoners behartigt."

"Erg belangrijk -- voor je het weet komt het warmtenetbedrijf in handen van een (buitenlandse) eigenaar die alleen aan winstmaximalisatie denkt, en dan is het belangrijk dat de gemeente kan blijven meebeslissen over een aantal belangrijke onderwerpen."

"Energie is een nutsvoorziening en zou in 'publieke handen' moeten zijn."

"De gemeente zal meer aandacht hebben voor het maatschappelijke aspect van eigenschappen van het warmtenet dan het warmtebedrijf."

"De energietarieven moeten niet te hoog worden door de monopoliepositie van de leverancier. Doordat de gemeente meebeslist blijft het hopelijk wel betaalbaar en lager inkosten dan met gas nu."

"Nuts voorziening neerleggen bij private instelling vind ik zorgelijk bij een nieuw bedrijf, cowboygedrag ligt op de loer"

Genoemde argumenten in de motivaties van de optie: 'Zorgen dat een groep inwoners betrokken wordt bij de beslissingen die het warmtebedrijf neemt'

55,1%

Categorieën van argumenten van deelnemers	Zorgen dat een groep inwoners betrokken wordt bij de beslissingen die het warmtebedrijf neemt			
	Inwoners worden niet betrokken	Inwoners worden geïnformeerd bij beslissingen	Inwoners mogen hun mening geven bij beslissingen	Inwoners mogen hun mening geven bij beslissingen en eigen ideeën aandragen
De gemeente en stakeholders moeten de inwoners vertegenwoordigen door mee te beslissen	Soms genoemd	Soms genoemd	Weinig genoemd	Niet genoemd
Inspraak voor bewoners leidt tot vertraging door de vele meningen	Niet genoemd	Soms genoemd	Niet genoemd	Niet genoemd
Doordat het warmtebedrijf een monopolie is, moet je het kunnen controleren	Niet genoemd	Veel genoemd	Veel genoemd	Veel genoemd
Bewoners ervaren als klanten de impact van de beslissingen van het warmtebedrijf	Niet genoemd	Niet genoemd	Veel genoemd	Veel genoemd
Het is gewenst dat bewoners kunnen meebeslissen	Niet genoemd	Niet genoemd	Niet genoemd	Soms genoemd
Betrokkenheid van inwoners zorgt voor draagvlak	Niet genoemd	Weinig genoemd	Weinig genoemd	Soms genoemd

Quotes in de motivatie van de optie: 'Zorgen dat een groep inwoners betrokken wordt bij de beslissingen die het warmtebedrijf neemt'

55,1%

i Zorgen dat een groep inwoners betrokken wordt bij de beslissingen die het warmtebedrijf neemt

Inwoners worden niet betrokken

"Betrokkenheid van de gemeente is voldoende. Deze is democratisch gelegitimeerd en heeft know-how. Ik geloof niet zozeer in hobbisten die de inwoners vertegenwoordigen en hun eigen stokpaardjes berijden."

"Ik denk dat het goed is om inwoners te betrekken, maar ik heb liever dat de gemeente betrokken is dan inwoners. Omdat ik meer vertrouwen heb in het overzien van het grotere plaatje"

"Inwoners kunnen al voldoende betrokken zijn via de raad, niet overal weer extra structuren optrekken"

Inwoners worden geïnformeerd bij beslissingen

"1000 inwoners, 1000 meningen, ben beetje angstig dat we dan niet verder komen. Bewoners goed blijven informeren waarom bepaalde besluiten worden genomen, het doel daarvan en waarom voor eventuele alternatieven niet wordt gekozen."

"Dit is van belang. Burgers worden door deze groep vertegenwoordigd zodat wij niet als burgers niet de dupe kunnen worden van allerlei hoge en onvoorziene kosten en maatregelen."

"Goede informatie is belangrijk maar het is de gekozen overheid/gemeente die de belangen van de burger dient te waarborgen."

Inwoners mogen hun mening geven bij beslissingen

"Samen met de gemeente optrekken zorgt voor een goede betrokkenheid. Als het bedrijf dan al een rechtspersoon in de vorm van een BV/NV is dit een must. Een warmte-coöperatie zou veel beter zijn. Dan zijn woningeigenaren mede eigenaren van het bedrijf!"

"Omdat de dagelijkse zorgen en praktijk niet altijd aansluit bij de beleidsmakers. Goed om oor te luisteren leggen over wat er speelt en leeft."

"Aangezien er geen marktmacht is vind ik dat er extra checks and balances rondom de afnemers moeten zijn."

Inwoners mogen hun mening geven bij beslissingen en eigen ideeën aandragen

"Probeer zoveel mogelijk een monopolie positie van een warmtebedrijf te ontmoedigen. Inwoners weten wat het best is voor hun buurt. Meebeslissen geeft een groter draagvlak."

"De inwoners krijgen de gevolgen van de beslissingen voor hun kiezen. Er dient een duidelijk participatieproces afgesproken te worden, met werkelijke invloed van inwoners op alle besluitvorming"

"Bewoners zijn in doorsnee hoog opgeleid en kunnen een gefundeerde mening geven, en het is niet uitgesloten dat ze met goede ideeën de plannen kunnen verbeteren."

Genoemde argumenten in de motivaties van de optie: 'Eisen stellen aan het warmtebedrijf over duurzaamheid van de warmte'

47,6%

Categorieën van argumenten van deelnemers	Eisen stellen aan het warmtebedrijf over duurzaamheid van de warmte			
	Geen eisen	Lage eisen	Hoge eisen	Hoogste eisen
Een warmtenet is al een duurzaam alternatief van aardgas	Veel genoemd	Soms genoemd	Niet genoemd	Niet genoemd
Dit is aan de landelijke overheid, niet aan de gemeente	Soms genoemd	Niet genoemd	Niet genoemd	Niet genoemd
Het is aan de overheid om de duurzaamheid van het warmtenet en de geleverde warmte te borgen	Niet genoemd	Niet genoemd	Weinig genoemd	Soms genoemd
Duurzaamheid is een belangrijk doel van het warmtenet. Zorg dat deze duurzaamheid echt is en dat er geen greenwashing plaatsvindt.	Soms genoemd	Niet genoemd	Soms genoemd	Weinig genoemd
Zet alleen in op duurzaamheid als de kosten daardoor niet hoger worden	Soms genoemd	Soms genoemd	Weinig genoemd	Niet genoemd
Duurzaamheid is belangrijk	Niet genoemd	Soms genoemd	Soms genoemd	Soms genoemd
Beschikbaarheid van warmte en betrouwbaarheid van een warmtenet zijn belangrijker dan duurzaamheid	Niet genoemd	Soms genoemd	Niet genoemd	Weinig genoemd
Duurzaamheid moet een voorwaarde zijn om over te stappen op een warmtenet, want duurzaamheid is de voornaamste reden om af te stappen van aardgas	Weinig genoemd	Niet genoemd	Veel genoemd	Veel genoemd

Kleurcodes corresponderen met hoe vaak een argument wordt genoemd: ■ <10% ■ 10% - 20% ■ >20%

Quotes in de motivatie van de optie: 'Eisen stellen aan het warmtebedrijf over duurzaamheid van de warmte'

47,6%

Eisen stellen aan het warmtebedrijf over duurzaamheid van de warmte

Geen eisen

Lage eisen

Hoge eisen

Hoogste eisen

"Als het warmtenet wordt gekozen als alternatief voor gas, neem ik aan dat het duurzaam is. Anders moet er niet voor gekozen worden."

"Vrijwel iedereen in mijn appartement zit nog op aardgas. Dus een warmtenet is sowieso al een duurzamere oplossing."

"Dit is de nummer 1 reden om überhaupt een warmtenet aan te bieden. Als commerciële partijen aan de duurzaamheid gaan toornen, heeft dit project weinig zin."

"Als we dan overgaan, laten we dat dan zo duurzaam mogelijk doen."

"Gaat om een betaalbare en duurzame vorm van warmte. Het warmte bedrijf moet hier gaan voor de laagst mogelijke kosten. Dit is al duurzaam, dus geen extra inspanning nodig"

"Duurzaamheid zit al verankerd in omgevingswet. En het is een containerbegrip"

"Als we van het aardgas afgaan is het natuurlijk wel belangrijk dat het alternatief duurzaam is, zodat we er niet over een aantal jaar weer vanaf moeten."

"De reden dat gekeken wordt naar warmtenetten is duurzaamheid. Het zou vreemd zijn als daar dan geen eisen aan gesteld worden en een commercieel bedrijf nadat alles er ligt volledig voor winst maximalisatie zou kunnen gaan."

"Dat moet het rijk doen. Dit moet voor heel het land gelden."

"Ik vind beschikbaarheid en betrouwbaarheid belangrijker"

"Het hele idee van aansluiten op een warmtenet gaat om duurzaamheid. Dan mag je als gemeente (of eigenlijk, woningeigenaar) ook hoge eisen stellen aan de duurzaamheid van deze warmte. Waar komt dit vandaan en is het duurzaam geproduceerd? Anders kan je bij wijze van spreken een "gascentrale" neerzetten en die warmte via een warmtenet distribueren, dan schiet het compleet zijn doel voorbij."

"Gezien de huidige klimaatkwesties lijkt ons dit vanzelfsprekend."

Genoemde argumenten in de motivaties van de optie: 'Inwoners laten helpen bij werkzaamheden in huis om woning aan te sluiten'

38,1%

Categorieën van argumenten van deelnemers	i Inwoners laten helpen bij werkzaamheden in huis om woning aan te sluiten Gemeente helpt niet Gemeente geeft algemene informatie Gemeente biedt aannemers aan jou aan Gemeente kiest aannemers en organiseert alles			
Geef keuzevrijheid aan inwoners	Soms genoemd	Soms genoemd	Soms genoemd	Niet genoemd
Niet de verantwoordelijkheid van de gemeente, maar van bewoners	Veel genoemd	Soms genoemd	Niet genoemd	Niet genoemd
Belangrijk dat installatie op een professionele wijze gebeurt	Soms genoemd	Niet genoemd	Niet genoemd	Weinig genoemd
De gemeente kan zich beter focussen op andere zaken van het warmtenet	Soms genoemd	Weinig genoemd	Niet genoemd	Niet genoemd
Hulp van de gemeente is nodig, want bewoner hebben vaak geen overzicht van wat er nodig is om aan te kunnen sluiten	Niet genoemd	Veel genoemd	Soms genoemd	Weinig genoemd
Maak de overstap naar het warmtenet zo gemakkelijk mogelijk. Dan zullen meer bewoners zich aansluiten.	Niet genoemd	Niet genoemd	Veel genoemd	Weinig genoemd
Dit maakt dat de werkzaamheden goedkoper en efficiënter worden uitgevoerd	Niet genoemd	Niet genoemd	Veel genoemd	Weinig genoemd

Quotes in de motivatie van de optie: 'Inwoners laten helpen bij werkzaamheden in huis om woning aan te sluiten'

38,1%

Inwoners laten helpen bij werkzaamheden in huis om woning aan te sluiten

Gemeente helpt niet

Gemeente geeft algemene informatie

Gemeente biedt aannemers aan jou aan

Gemeente kiest aannemers en organiseert alles

"Elk huis is anders. Bewoners hebben allerlei eigen wensen en prioriteiten. In het huis is geen verantwoordelijkheid van de gemeente."

"Inwoners vragen niet om deze wijziging. Dus laat ze vrij."

"De overgang is maar eenmalig. Het gaat om de continuïteit en een fatsoenlijke prijs waarbij concurrentie mogelijk is."

"Ik vertrouw de gemeente niet als zij alles organiseren. Als er dan problemen zijn, wie wordt dan aansprakelijk gesteld? Ik kies liever mijn eigen aannemer maar dan wil ik wel goede feitelijke informatie zodat ik weet wat voor soort aannemer of welke aanpassingen ik kan realiseren."

"Het minimale is tijdig overleg over detailplanning in verband met ontruimen van het graaftraject (veelal tuinen, opritten en eigen P-voorziening). De P-voorzieningen op openbare weg moeten dan weer niet massaal bezet raken met de bouwwerktuigen."

"Om het een succes te laten zijn moeten mensen wel weten wat ze moeten doen"

"Het biedt een fijn gevoel als er 'goedgekeurde' aannemers zijn. Het maakt de stap gemakkelijker om voor aansluiting te kiezen."

"Ik denk dat het efficiënter is als er voor de hele wijk een aanbesteding wordt gedaan bij 1 of meer aannemers dan wanneer iedereen zijn eigen aannemer moet zoeken."

"Iedereen mag zijn eigen keuzes maken, bij welke aannemer ze zich goed voelen."

Sommige mensen zijn oud of fysiek beperkt in hun energie. Wie schuift de meubels opzij (waar nodig), wie zorgt voor herstel van beschadigde verf enzovoort. Er moet echt rekening gehouden worden met de zwakkeren."

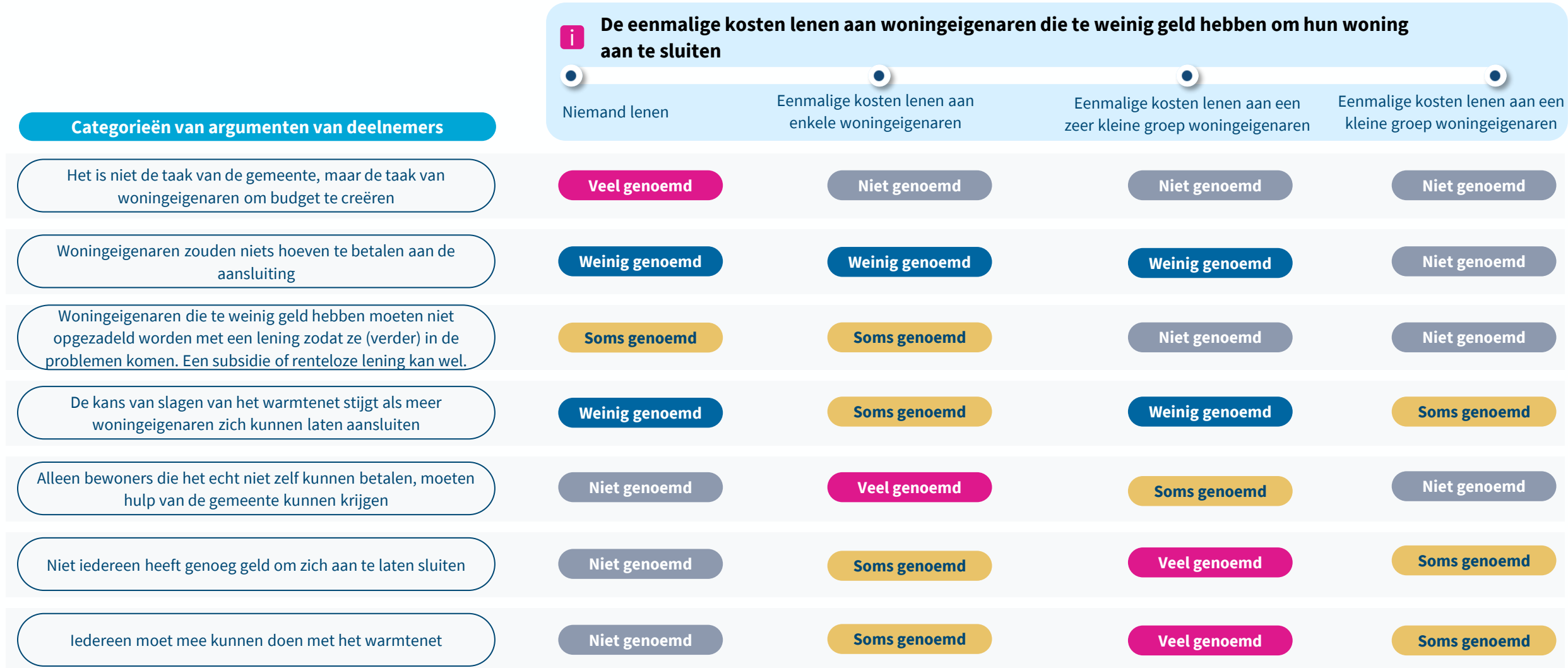
"Ik ben niet geïnteresseerd in overstappen, dus geef me maar een mooi plannetje om me te overtuigen."

"Deze optie is vast goedkoper, al moet er wel goed naar de eigenaars worden geluisterd."

Genoemde argumenten in de motivaties van de optie: ‘De eenmalige kosten lenen aan woningeigenaren die te weinig geld hebben om hun woning aan te sluiten’

32.9%

Quotes in de motivatie van de optie: 'De eenmalige kosten lenen aan woningeigenaren die te weinig geld hebben om hun woning aan te sluiten'

32.9%

i De eenmalige kosten lenen aan woningeigenaren die te weinig geld hebben om hun woning aan te sluiten

Niemand lenen

Eenmalige kosten lenen aan enkele woningeigenaren

Eenmalige kosten lenen aan een zeer kleine groep woningeigenaren

Eenmalige kosten lenen aan een kleine groep woningeigenaren

"Van eigenaren mag verwacht worden dat zij zelf sparen voor (groot) onderhoud. De energietransitie is niet nieuw en eigenaren kunnen hier op tijd voor sparen of de hypotheek verhogen."

"Moet het omzetten van het huidige systeem naar wat anders op kosten van burger? en hoeveel zijn die kosten dan? dat is nergens duidelijk. Gaat het om een bedrag qua grootte van een nieuwe CV, of gaat het om duizenden euros ivm uitgebreide ingrepen in appartementencomplex etc."

"Als je in zo'n duur huis woont heb je het geld wel, of je kunt bijlenen. Dan maar een keertje niet met het vliegtuig naar Thailand met vakantie."

"Is natuurlijk fijn voor de mensen die het niet kunnen betalen, maar moet wel haalbaar zijn om het terug te betalen natuurlijk."

"Lenen? De kosten moeten niet bij de woning eigenaar neergelegd worden. Het zou gratis moeten gebeuren"

"Voor die mensen die het echt nodig hebben mag er extra geld beschikbaar zijn."

"ik zou het erg vinden als eigenaren geen eigen geld hebben om de aansluiting te betalen, geen gebruik kunnen maken van het warmtenet."

"Lenen is niet een taak van de gemeente, maar in enkele schrijnende gevallen zou het te verdedigen kunnen zijn"

"Niet iedereen kan de kosten opbrengen, dus belangrijk"

"Om dit project te stimuleren, is het zeer gewenst om met zoveel mogelijk woningen mee te doen. Kosten zullen altijd een reden zijn voor vele woningeigenaren om af te zien van deelname. Dat kunnen voorkomen met deze regeling, lijkt me zeer correct."

"Alle woningeigenaren moeten hieraan mee kunnen doen als ze dat willen, we moeten niemand achter laten in de verduurzaming"

"Ik zou niet weten waar ik het geld vandaan moet halen.."

Genoemde argumenten in de motivaties van de optie: 'Inspannen om het groen en de voorzieningen in de buitenruimte extra te verbeteren als het warmtenet wordt aangelegd'

28,5%

Quotes in de motivatie van de optie: 'Inspannen om het groen en de voorzieningen in de buitenruimte extra te verbeteren als het warmtenet wordt aangelegd'

28,5%

Inspannen om het groen en de voorzieningen in de buitenruimte extra te verbeteren als het warmtenet wordt aangelegd

Niet extra inspannen

Een beetje extra inspannen

Extra inspannen

Maximaal extra inspannen

"Hoeft niet per se maar uiteraard wil ik dat het groen minstens achterblijft zoals het van tevoren was. Denk met name over bomen: geen dikke oude bomen kappen en vervolgens magere twijgen voor terugzetten; dat helpt niet voor het milieu."

"Waar gaat het om? Het gaat om het warmtenet zo gunstig mogelijk te positioneren voor de consument die warmte in zijn woning nodig heeft. Groen is in feite een bijzaak."

"Dat heeft niet met het warmtenet te maken. De kosten voor deze verbeteringen moeten uit andere potjes betaald worden."

"Aanleg mag niet nadelig de openbare ruimte beïnvloeden."

"Groen verhoogt het woonplezier, niet alles moet volgebouwd worden. Het is al een drukbevolkte wijk."

"Minder belangrijk en afhankelijk of tegenvallers zich voordoen."

"Het oog wil graag een mooie plek om te wonen/wandelen. Zitten al 2 jaar tegen een bouwput aan te kijken door de aanleg van het warmtenet"

"Domweg omdat dit de gelegenheid is om allerlei kansen en mogelijkheden tot verbetering van de woonomgeving mee te nemen. Hiervoor is wel een ontwerpproces aan de voorkant gewenst samen met de bewoners!"

"Municipalities should make sure we keep green areas untouched even after building the heat network"

"Vergroening is goed voor de biodiversiteit, maar ook om de warmte in steden te verminderen. Door verdamping van water wordt het minder warm!"

"The new build areas of the city are just sand and dust wastelands, planting is not done, landscaping only leads to people treating public space as a space to litter, let your dog shit and chase wildlife."

"Invloed op de geest. Sociaal lichamelijk en geestelijk positief. En gezond, zuurstofrijke omgeving."

"De wijk gaat behoorlijk op de schop. Mooie gelegenheid om ook hier de verduurzaming (hittestress, waterbehoud) hand in hand te laten gaan met het afschakelen van het gasnet."

Genoemde argumenten in de motivaties van de optie: 'Woningeigenaren die hun woning aansluiten extra laten helpen met isoleren'

25,6%

i Woningeigenaren die hun woning aansluiten extra laten helpen met isoleren

Categorieën van argumenten van deelnemers

Isolatie staat los van wel of niet aansluiten op het warmtenet	Veel genoemd	Weinig genoemd	Niet genoemd	Niet genoemd
Dit is de verantwoordelijkheid van woningeigenaren zelf	Veel genoemd	Niet genoemd	Niet genoemd	Niet genoemd
Isolatie maakt het warmtenet duurzamer	Niet genoemd	Soms genoemd	Niet genoemd	Weinig genoemd
Help alleen mensen die het echt nodig hebben, voor de meeste mensen is er al hulp genoeg	Niet genoemd	Soms genoemd	Niet genoemd	Niet genoemd
Goede stimulans om mee te doen met het warmtenet	Niet genoemd	Soms genoemd	Weinig genoemd	Niet genoemd
Zo wordt het warmtenet betaalbaarder voor de bewoner	Niet genoemd	Niet genoemd	Weinig genoemd	Niet genoemd
De gemeente wil het warmtenet, dan moet zij ook extra veel doen om bewoners te ontzorgen	Niet genoemd	Niet genoemd	Weinig genoemd	Weinig genoemd

Quotes in de motivatie van de optie: 'Woningeigenaren die hun woning aansluiten extra laten helpen met isoleren'

25,6%

Woningeigenaren die hun woning aansluiten extra laten helpen met isoleren

Gemeente doet niets extra's

Gemeente organiseert alles voor de isolatie voor een kleine groep

Gemeente organiseert alles voor de isolatie voor een grote groep

Gemeente organiseert alles voor alle woningeigenaren

"Dat traject loopt nu al. Onafhankelijk van keuze warmtenet."

"Omdat dan efficiënter omgesprongen wordt met de warmte uit het warmtenet"

"Isolatie is deel van efficiënt gebruik van de warmte. Dit drukt de kosten voor iedereen."

"Ander heeft het geen nut om duurzaam te gaan doen als het met de zelfde gang naar buiten gaat. En de gemeente wil over."

"Hier zijn al genoeg subsidies voor beschikbaar. Ik zie geen rol voor de gemeente om dit nog meer te faciliteren dan al het geval is."

"Dit is een wijk met kansarmere mensen, die verdienen hulp."

"Isolatie is een eenvoudige stap in verduurzaming, daar mag de gemeente de drempel wel zo laag mogelijke maken"

Wij worden gedwongen iets te doen waar wij niet om gevraagd hebben. Het betreft een pilot waar de warmtenet beheerder heel veel subsidie voor krijgt en dus moet en ook eigenaren gecompenseerd worden

"Isolatie is al een aantal keer aangedragen aan huiseigenaren en is een eigen keuze."

"Vergroot de bereidheid om deel te nemen."

"this will create an added value to the main program."

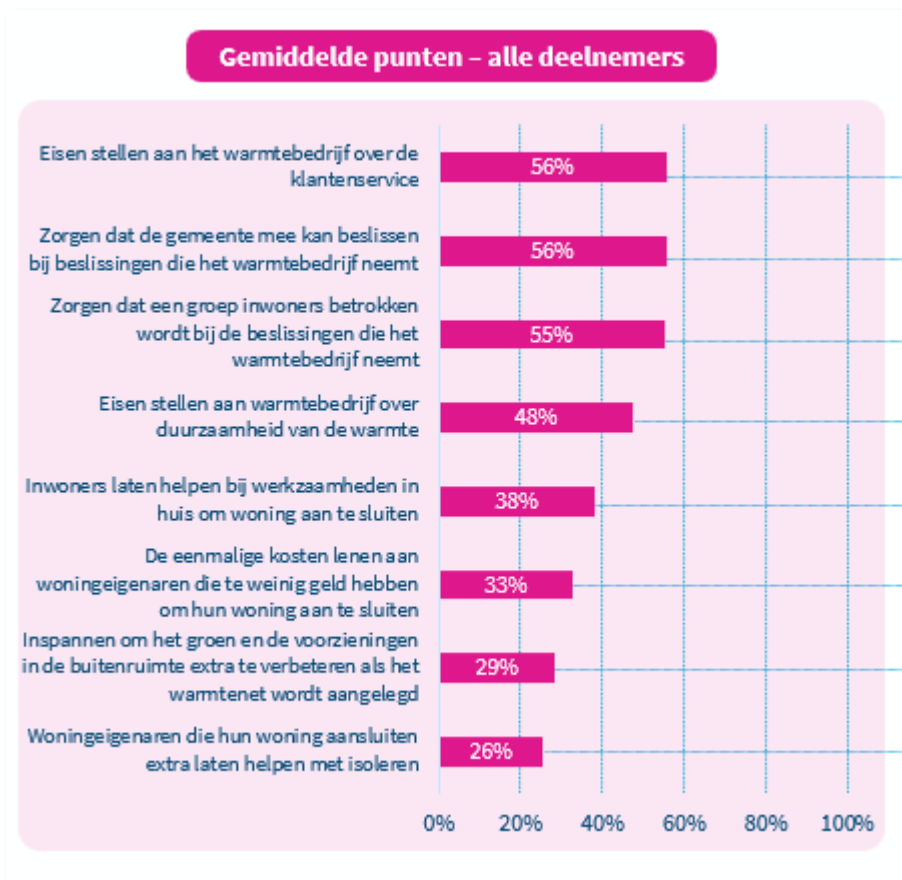
"Organiseert en betaald!"

Latente Klasse Cluster Analyse

The background of the slide is a solid dark blue. Overlaid on this are several large, semi-transparent, lighter blue geometric shapes. These shapes include a large triangle pointing downwards on the right side, and several curved, overlapping forms that create a sense of depth and movement across the lower half of the slide.

Op zoek naar patronen in de data: welke perspectieven komen we tegen?

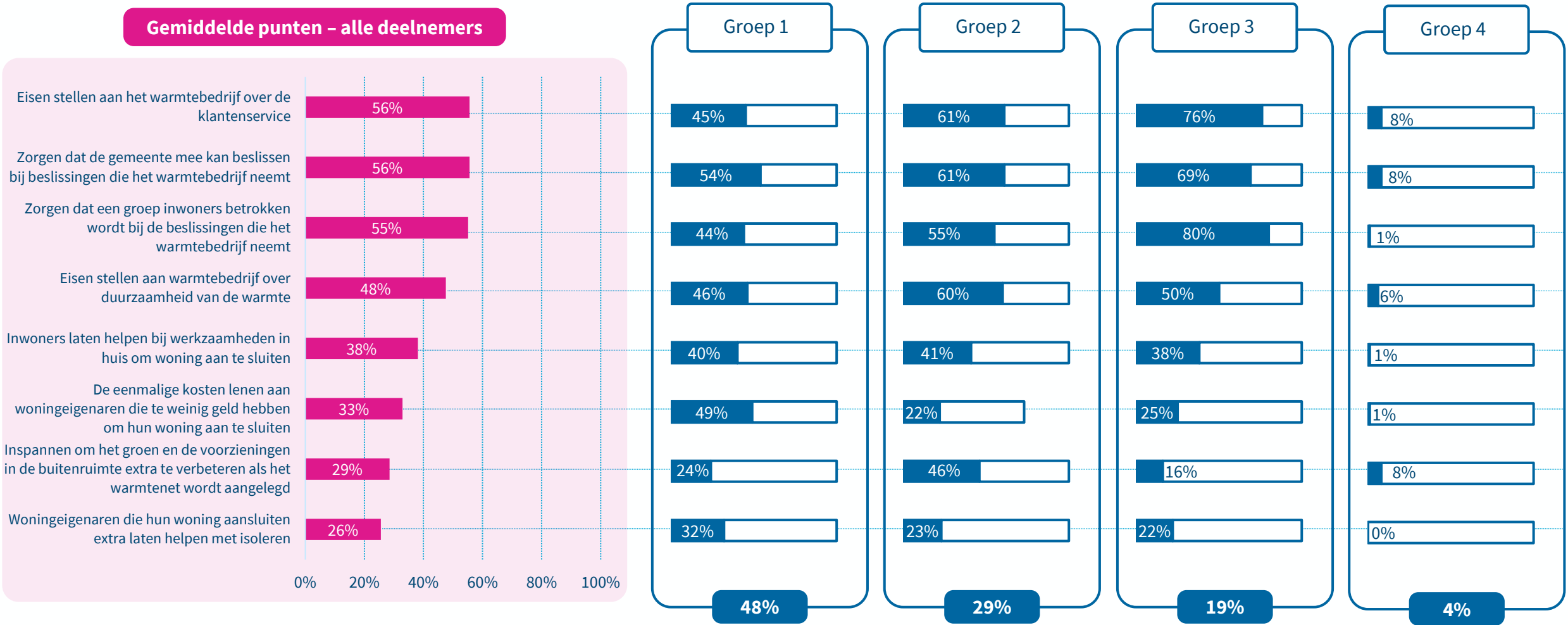

Introductie tot LKCA

- **Waarom deze analyse?** Met de statistische techniek Latente Klasse Clusteranalyse (LKCA) onderzoeken we de voorkeuren van deelnemers. We analyseren welke groepen we kunnen onderscheiden in hun voorkeuren voor het keuzevraagstuk.
- **Wat is een LKCA?** Deze methode zoekt naar groepen die grotendeels dezelfde antwoorden geven. Of groepen die juist heel anders prioriteren dan andere groepen. De methode zoekt zelf naar significante kenmerken, vermoedens spelen geen rol.
- **Vier groepen woningeigenaren van Voorhof en Buitenhof:** De LKCA geeft aan dat de deelnemers in vier groepen kunnen worden opgedeeld die een verschillend perspectief hebben op wat de gemeente moet doen bij de ontwikkeling van een warmtenet. We werken deze uit op de volgende pagina's.

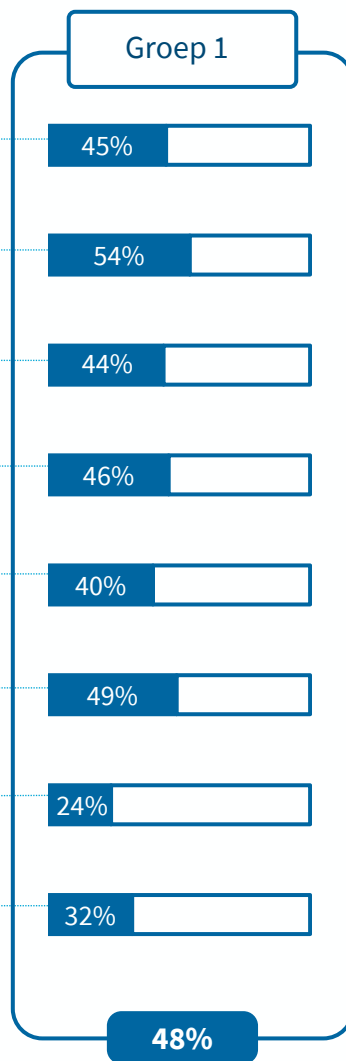
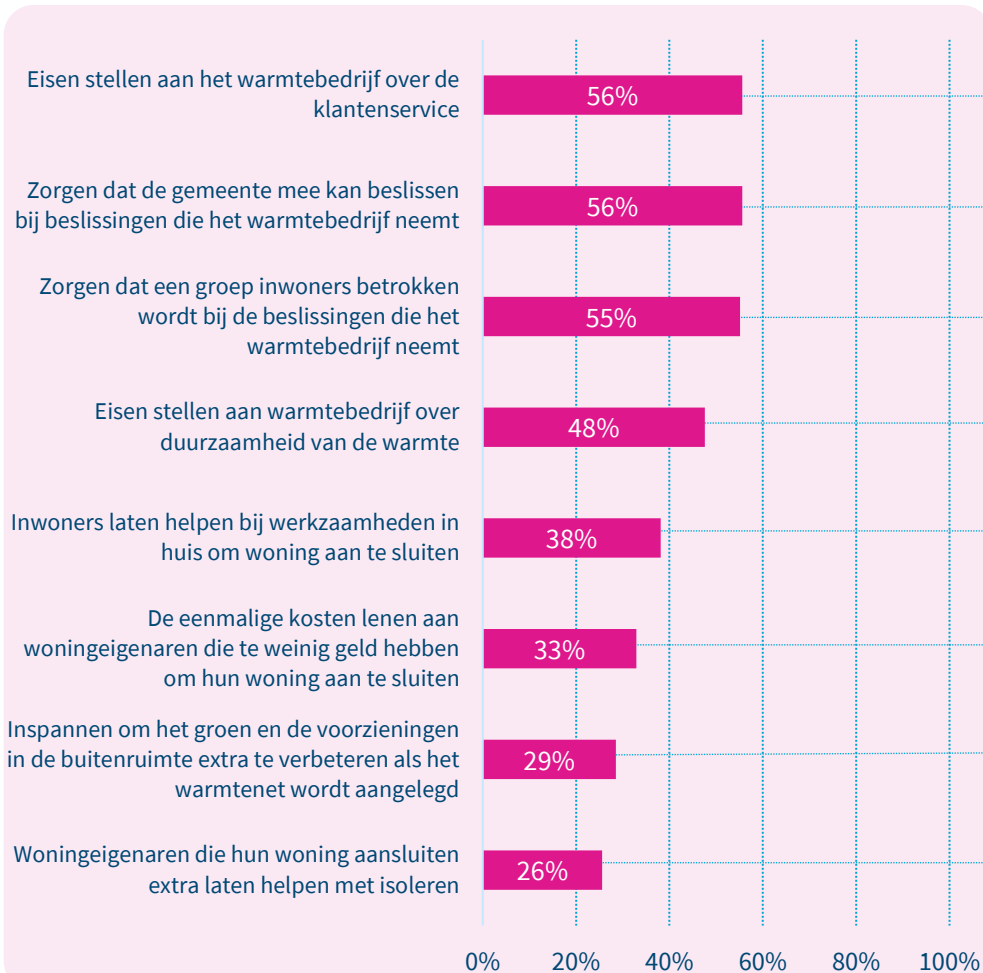
LKCA keuzevraagstuk – 4 groepen die verschillende keuzes maken over wat de gemeente moet doen bij de ontwikkeling van een warmtenet

LKCA keuzevraagstuk - groep 1

Maak het voor inwoners gemakkelijk en zo laagdrempelig mogelijk om over te stappen naar een warmtenet

Gemiddelde punten – alle deelnemers

Wie zijn het?

- Groep 1 bestaat uit 48% van de deelnemers.
- Ten opzichte van de andere groepen zet deze groep meer in op het zo aantrekkelijk mogelijk maken voor woningeigenaren door de gemeente om over te stappen op een warmtenet.

Keuze

- De voorkeuren van Groep 1 zijn redelijk gelijk aan voorkeuren van de gemiddelde deelnemer. Deze groep kan daarom worden beschreven als een middengroep.
- In vergelijking met de gemiddelde deelnemer geven ze minder prioriteit aan de eisen van de klantenservice en het betrekken van inwoners bij beslissingen. Ze geven meer prioriteit aan het lenen van kosten aan woningeigenaren en woningeigenaren extra helpen met isoleren.

Overige kenmerken

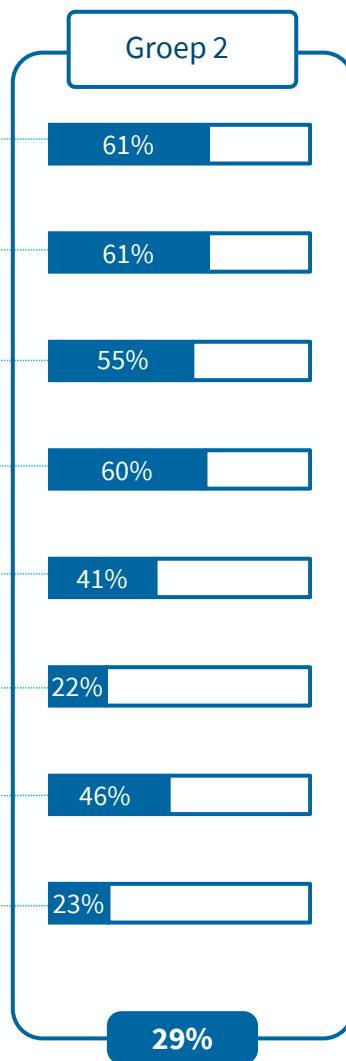
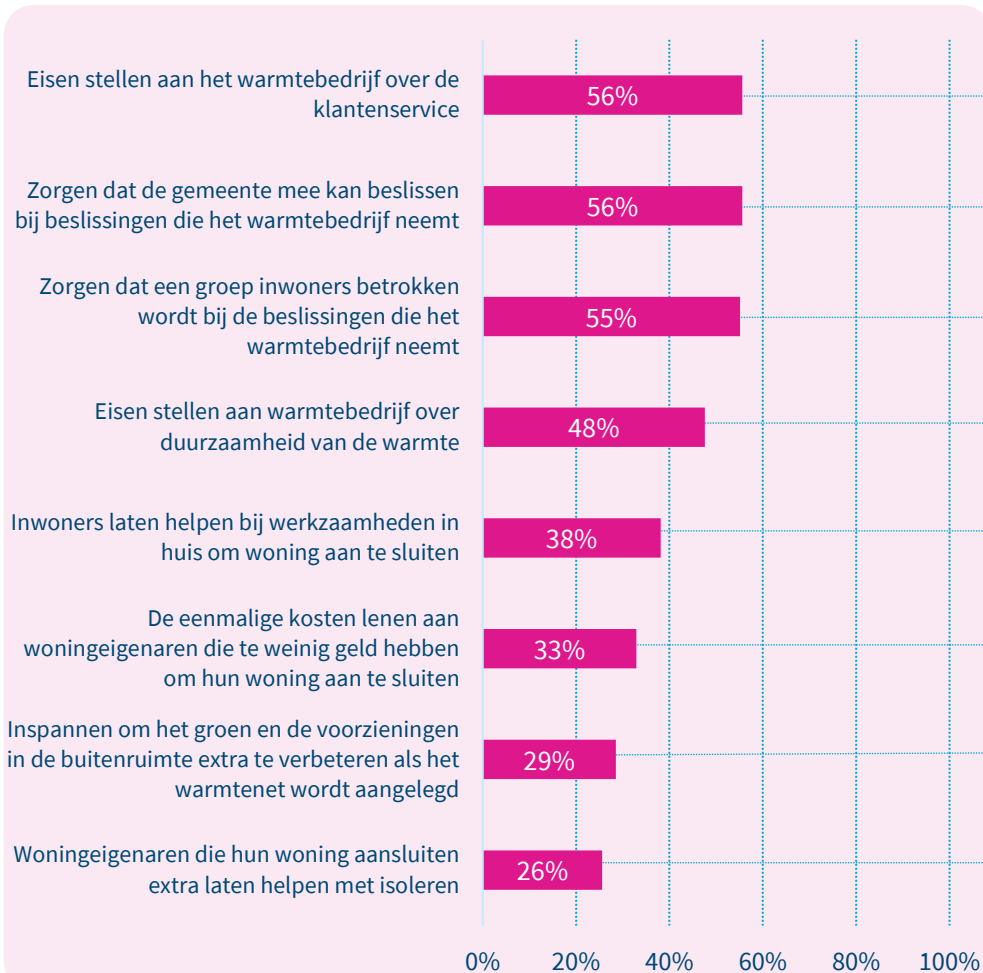
- In Groep 1 zitten relatief veel jongeren tot 35 jaar.
- Relatief veel mensen uit Groep 1 maken zich heel erg zorgen om klimaatverandering en verwarmen hun huis met een cv-ketel en een hybride warmtepomp.
- Ook wonen relatief veel mensen uit Groep 1 alleen of wonen met hun gezin (één-ouder of twee-ouder gezin).

LKCA keuzevraagstuk - groep 2

Maak het warmtenet en de buitenruimte groen en duurzaam

Gemiddelde punten – alle deelnemers

Wie zijn het?

- Groep 2 bestaat uit 29% van de deelnemers.
- Ten opzichte van de andere groepen zet deze groep meer in op duurzaamheid en groen.

Keuze

- Mensen uit Groep 2 prioriteren vergeleken met de gemiddelde deelnemer meer dat de warmte duurzaam moet zijn en dat het groen en de voorzieningen buiten extra verbeteren bij de aanleg van het warmtenet.
- Ten opzichte van het gemiddelde zet deze groep minder in op het lenen van kosten aan woningeigenaren.

Overige kenmerken

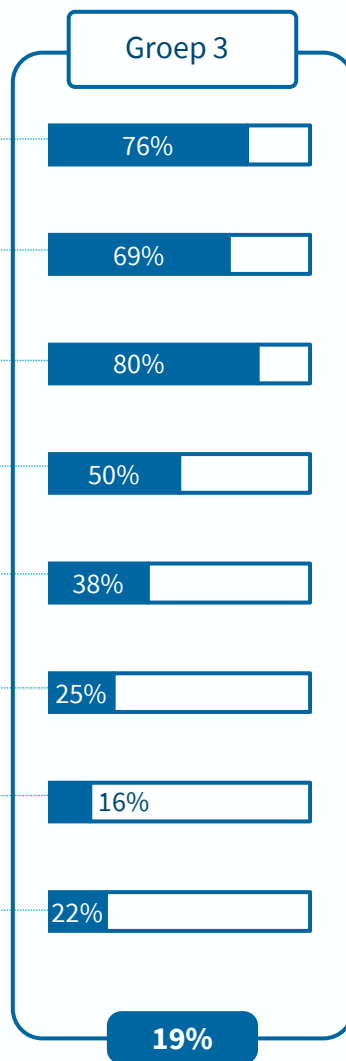
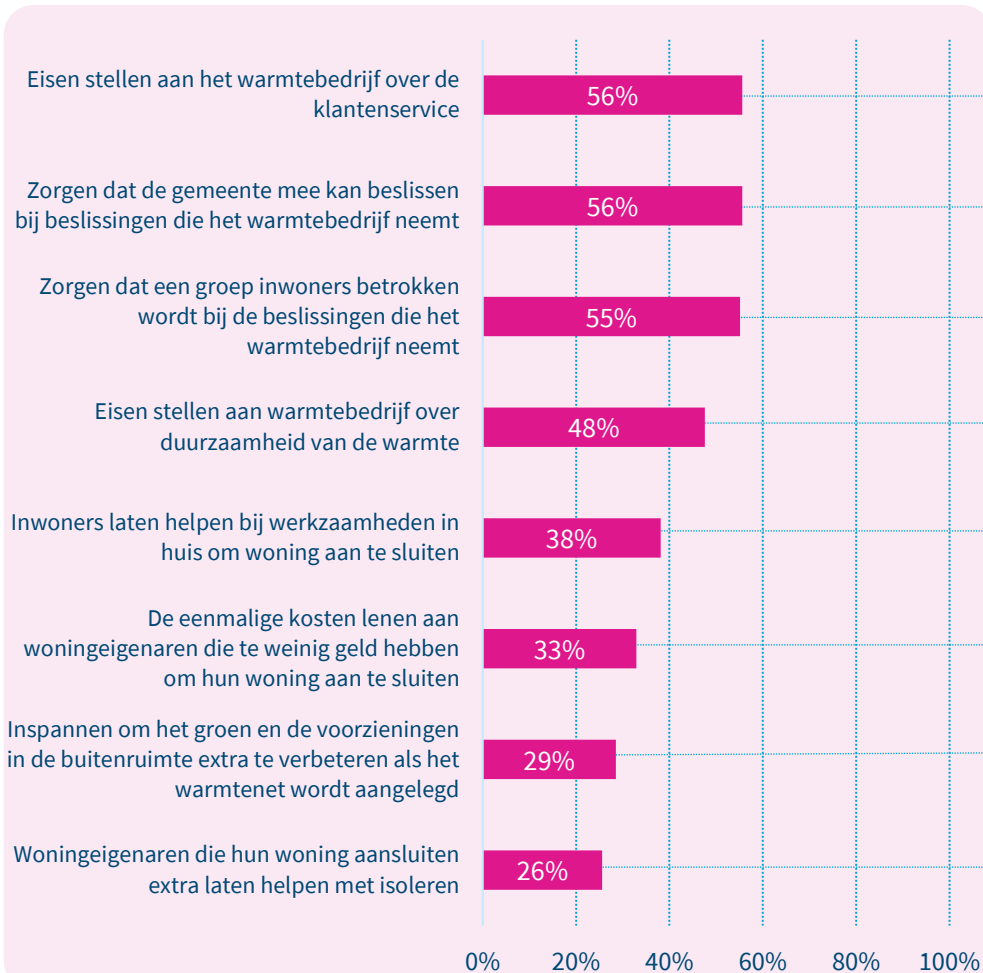
- In Groep 2 zitten relatief veel mensen van 35 tot 65 jaar oud.
- Relatief veel mensen uit Groep 2 maken zich een beetje zorgen over klimaatverandering.
- Ook verwarmen relatief veel mensen uit Groep 2 hun huis met een cv-ketel.
- In Groep 2 zitten relatief veel mensen die met hun huishouden elke maand veel geld overhouden.

LKCA keuzevraagstuk - groep 3

Controleer het warmtebedrijf en beslis mee

Gemiddelde punten – alle deelnemers

Wie zijn het?

- Groep 3 bestaat uit 19% van de deelnemers.
- Ten opzichte van de andere groepen zet deze groep meer in op mogelijkheden om betrokken te zijn bij keuzes van het warmtebedrijf.

Keuze

- Mensen uit Groep 3 prioriteren vergeleken met de gemiddelde deelnemer meer dat een groep inwoners betrokken wordt bij de beslissingen die het warmtebedrijf neemt. Dit geldt ook voor het stellen van eisen aan het warmtebedrijf over de klantenservice. Ervoor zorgen dat de gemeente mee kan beslissen bij beslissingen die het warmtebedrijf neemt prioriteren mensen uit groep 3 ook hoger dan de gemiddelde deelnemer.

Overige kenmerken

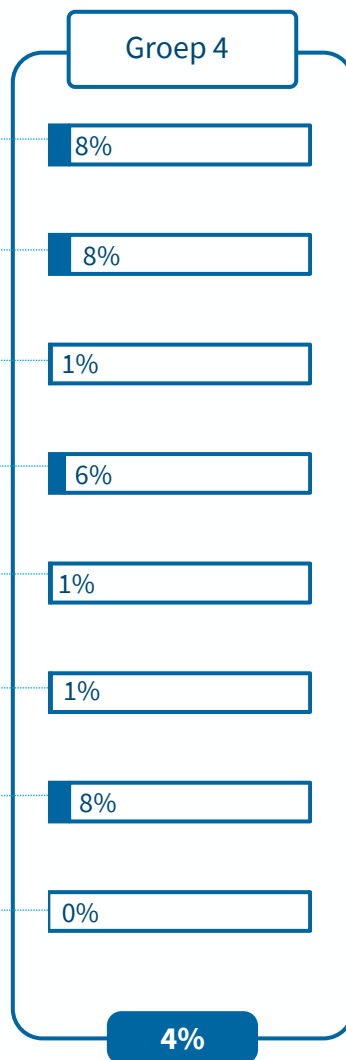
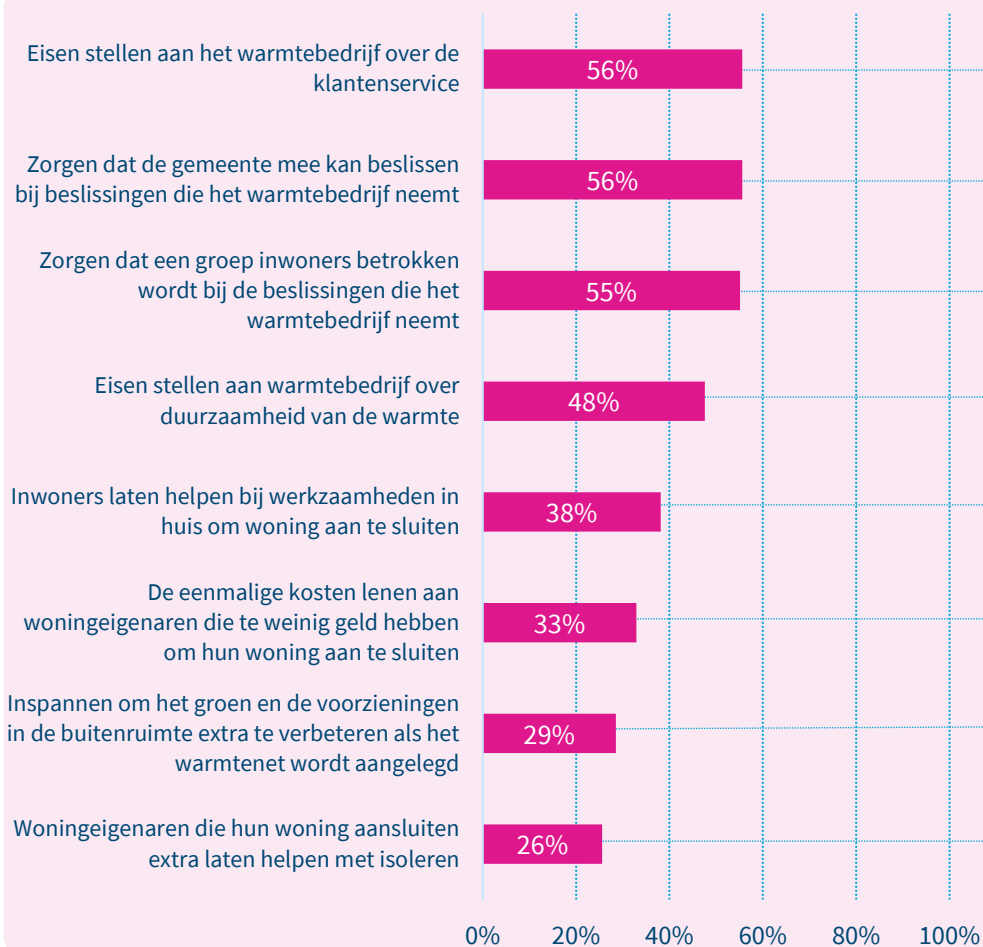
- In Groep 3 zitten relatief veel mensen 65 jaar of ouder.
- Relatief veel mensen uit Groep 3 maken zich helemaal geen zorgen over klimaatverandering.
- In Groep 3 zitten relatief veel mensen die met hun huishouden elke maand een beetje geld overhouden.

LKCA keuzevraagstuk - groep 4

Niet-geïnteresseerden in een aansluiting op het warmtenet

Gemiddelde punten – alle deelnemers

Wie zijn het?

- Groep 4 bestaat uit 4% van de deelnemers.
- Ten opzichte van de andere groepen zet deze groep niet of weinig in op dingen die de gemeente moet doen bij de ontwikkeling van een warmtenet.

Keuze

- Mensen uit Groep 4 prioriteren vergeleken met de gemiddelde deelnemer alle opties lager.
- Binnen Groep 4 worden eisen aan de klantenservice, zorgen dat de gemeente kan meebeslissen en inspannen voor het groen en de voorzieningen in de buitenruimte het hoogst geprioriteerd.

Overige kenmerken

- In Groep 4 zitten relatief veel mensen van 65 jaar of ouder die samenwonen met een partner (zonder kinderen).
- Relatief veel mensen uit Groep 4 maken zich niet echt zorgen over klimaatverandering.
- In Groep 4 zitten relatief veel mensen die met hun huishouden precies of niet kunnen rondkomen.
- Ook zitten er in Groep 4 relatief veel mensen die hun huis verwarmen met een elektrische warmtepomp.

Onderdeel betalingsbereidheid
“Wilt u uw woning laten
aansluiten op het warmtenet?”

The background features a large, dark blue, angular shape on the right side, resembling a stylized mountain or a jagged arrow pointing upwards. The rest of the background is a solid, lighter blue color.

Uitleg over dit onderdeel

Vragen over meedoen met het warmtenet

Let op! Er is nu nog niks bekend over wat het kost om uw woning in de toekomst te laten aansluiten. Uiteindelijk kan de prijs hoger of lager zijn dan de prijs die in onderstaande vraag staat.

Stel, de gemeente volgt het advies wat u zojuist heeft gegeven. Over een paar jaar krijgt u de kans om uw woning aan te sluiten op het warmtenet. Uw totale maandelijkse energiekosten blijven gelijk. U betaalt één keer €3000,- om uw woning aan te sluiten op het warmtenet. Wilt u uw woning laten aansluiten op het warmtenet? (1/1)

- ☐ Ja, zeker
- ☐ Ja, ik denk het wel
- ☐ Misschien
- ☐ Nee, ik denk het niet
- ☐ Nee, zeker niet
- ☐ Weet ik niet/zeg ik liever niet

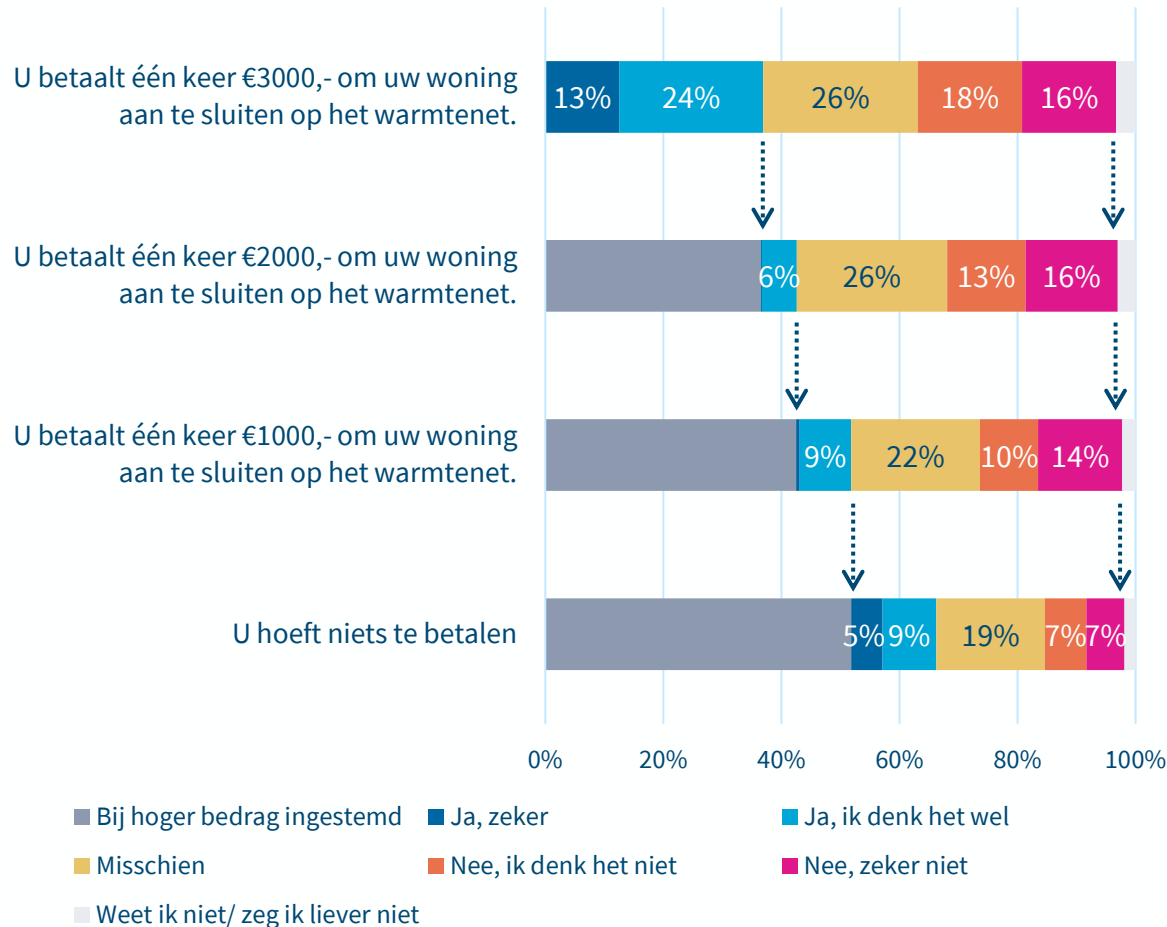
Toelichting

- **Doel:** Inzicht krijgen in de betalingsbereidheid van woningeigenaren om aan te sluiten op het warmtenet.
- **Opbouw:** Deelnemers kregen als eerste de vraag of zij hun woning zouden willen aansluiten als de eenmalige kosten €3.000,- bedragen. Indien zij 'misschien' of 'Nee' antwoorden gingen deelnemers door naar dezelfde vraag maar met een lager aansluittarief van €2.000,-. Antwoordden ze weer 'misschien' of 'nee', dan gingen ze door naar €1.000 en eventueel gratis aansluiting.
- **Motivatie:** Vervolgens konden ze hun antwoord toelichten.

Maximale intentie tot betalingsbereidheid van deelnemers (ongewogen)

Wilt u uw woning laten aansluiten op het warmtenet? (N=530)

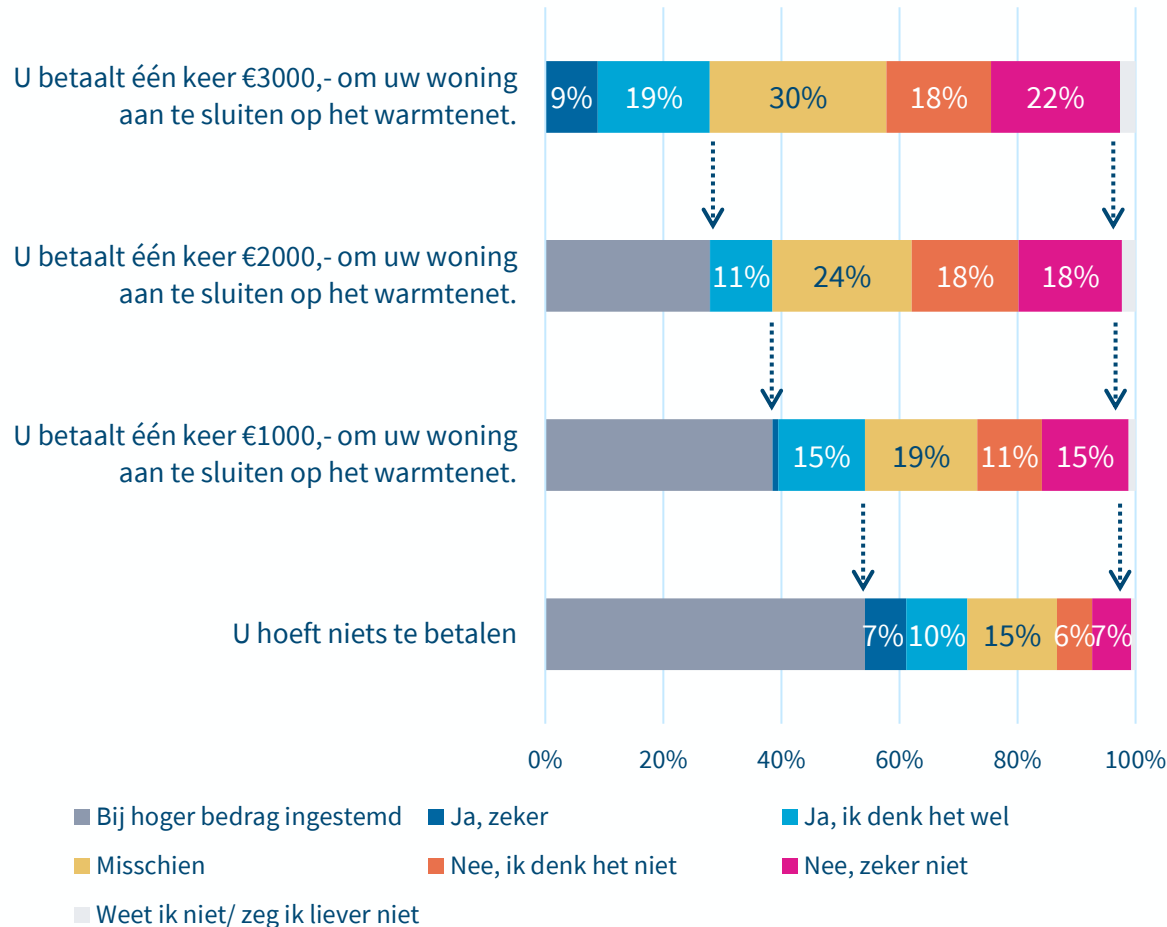
Toelichting

- Van de deelnemers zegt 13% zich zeker te laten aansluiten bij € 3.000. In hun motivaties geven zij veelal aan dat zij dit een logische, redelijke investering vinden. Zij willen graag actief bijdragen aan de duurzame transitie. Ze geloven in de oplossing warmtenet.
- 7% zegt zich zeker niet aan te willen laten sluiten, ook als aansluiting gratis is. Deze groep geeft drie primaire redenen (we zien overigens dezelfde redenen bij de 7% die 'nee, ik denk het niet' antwoordt):
 - De dominante reden is dat deze inwoners sterk wantrouwend zijn over de toekomstige kosten van een warmtenet, vooral door de afhankelijkheid van één (publieke) aanbieder. Ze denken dat een gebrek aan concurrentie de prijzen zal opdrijven terwijl ze niet over kunnen stappen. Ze eisen zekerheid over de kosten.
 - Ze hebben hun woning al (verregaand) verduurzaamd of hun bestaande warmte-oplossing is nog niet afgeschreven. Het is kapitaalvernietiging om dan (nu) op een warmtenet over te stappen. Een veel gestelde vraag is of ze later kunnen instappen.
 - Inwoners die minder verbruiken dan hun burens (of dat denken) en verwachten altijd duurder uit te zijn in een collectieve oplossing, omdat ze moeten meebetalen via aansluiting en vastrecht aan de collectieve aanleg en onderhoud.
- Bij de groepen daartussenin, ongeveer 80% dus, zien we veel voorbehouden en twijfels, óók als deelnemers 'ja, ik denk het wel' en zelfs 'ja, zeker' antwoorden. Er zijn veel verdiepende vragen en een wens om de bredere afweging met alternatieven (keuzevrijheid).
- Opvallend: het aandeel van de groep deelnemers die 'misschien' antwoorden of neigen naar niet ('nee, ik denk het niet' of 'nee, zeker niet') daalt van ca. 60% bij €3.000 naar ca. 32% bij gratis aansluiting. **De eenmalige investeringskosten zijn dus een beslissingsfactor: ongeveer de helft van de twijfelaars raakt overtuigd als de aansluitkosten dalen van € 3.000,- naar € 0,-. Maar het is zeker niet de enige beslissingsfactor.**

Maximale intentie tot betalingsbereidheid van deelnemers (gewogen)

Wilt u uw woning laten aansluiten op het warmtenet? (N=530)

Toelichting

- Wanneer we de data over de betalingsbereidheid wegen zodat het representatief is op de kenmerken geslacht, leeftijd, opleidingsniveau en zorgen om klimaatverandering, zien we een iets ander beeld dan wanneer we naar de ongewogen data kijken. In plaats van dat 13% zegt zeker aan te bij € 3.000 aansluitkosten, is dit nu 9%.
- Een mogelijke verklaring is dat mensen met een intrinsiek positieve houding ten opzichte van een warmtenet sneller mee hebben gedaan aan de raadpleging dan mensen met een minder positieve houding.
- In totaal neigt 28% van de deelnemers ernaar om de woning te laten aansluiten bij € 3.000 aansluitkosten. 7% zich zeker niet aan te willen laten sluiten, ook als aansluiting gratis is.
- Opvallend: het aandeel van de groep deelnemers die ‘misschien’ antwoorden of neigen naar niet (‘nee, ik denk het niet’ of ‘nee, zeker niet’) daalt van ca. 70% bij €3.000 naar ca. 28% bij gratis aansluiting. **De eenmalige investeringskosten zijn dus een beslissingsfactor: ongeveer 60% van de twijfelaars raakt overtuigd als de aansluitkosten dalen van € 3.000,- naar € 0,-. Maar het is niet de enige beslissingsfactor.**
- Over de interpretatie van deze data is het belangrijk om het volgende op te merken:
 - De gewogen data mag geïnterpreteerd worden als een **maximum intentie om te betalen** voor een aansluiting op het warmtenet. Want deelnemers mochten aannemen dat de gemeente hun advies wat ze eerder gaven zou uitvoeren. Maar in de praktijk kan de gemeente niet ieder advies uitvoeren.
 - Deze data zijn geen voorspelling van hoeveel mensen werkelijk gaan aansluiten. **Deze data is een reflectie van de huidige intentie** van deelnemers.

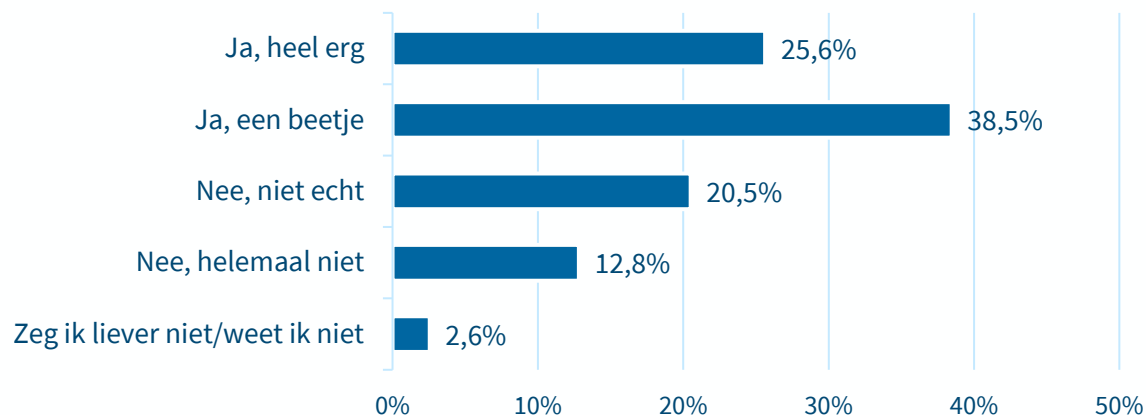

Bijlagen

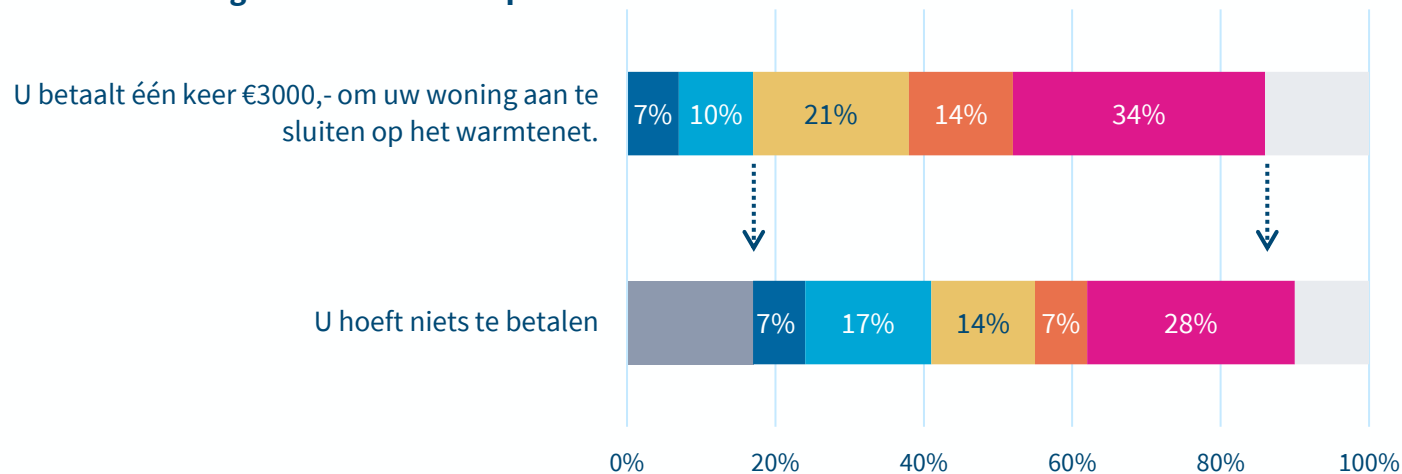
The background of the slide features a light blue field. A large, dark blue, abstract geometric shape is positioned on the right side, extending from the top right towards the bottom center. This shape has a jagged, mountain-like profile with several peaks and valleys. A diagonal line runs from the top left towards the bottom right, separating the dark blue shape from the light blue area on the left.

Resultaten non-response analyse

Maakt u zich zorgen over klimaatverandering?

Wilt u uw woning laten aansluiten op het warmtenet?

■ Bij hoger bedrag ingestemd
■ Misschien
■ Weet ik niet/ zeg ik liever niet

■ Ja, zeker
■ Nee, ik denk het niet

■ Ja, ik denk het wel
■ Nee, zeker niet

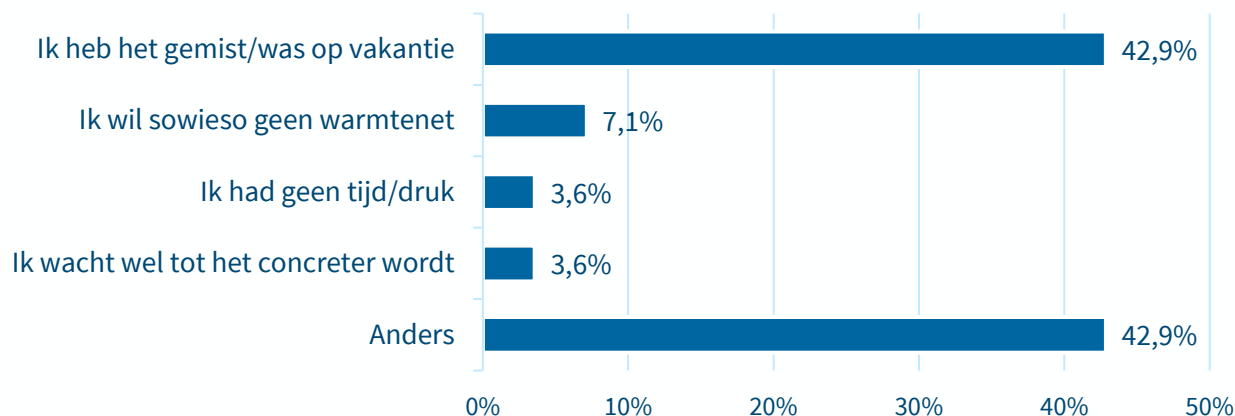
Toelichting

- Nadat de raadpleging is gesloten zijn we langs de huizen gegaan om een aantal vragen te stellen aan woningeigenaren die niet mee hebben gedaan aan de raadpleging. Met deze data kunnen we een 'non-response' analyse uitvoeren.
- Het doel van de non-response analyse is om de resultaten van de raadpleging te wegen zodat we representatieve uitspraken kunnen doen over de voorkeuren van alle woningeigenaren in de wijken Voorhof en Buitenhof.
- We stelden een aantal vragen nadat we wisten dat iemand niet aan de online raadpleging had meegedaan:
 - Maakt u zich zorgen over klimaatverandering?
 - Wilt u uw woning aansluiten op het warmtenet bij € 3.000 eenmalige kosten?
 - Wanneer deelnemers 'misschien' of 'nee' antwoorden vroegen we of zij willen aansluiten als het gratis is.
 - Waarom heeft u niet meegedaan aan de online raadpleging?

Resultaten non-response analyse

Waarom heeft u niet meegedaan aan de online raadpleging?

Toelichting

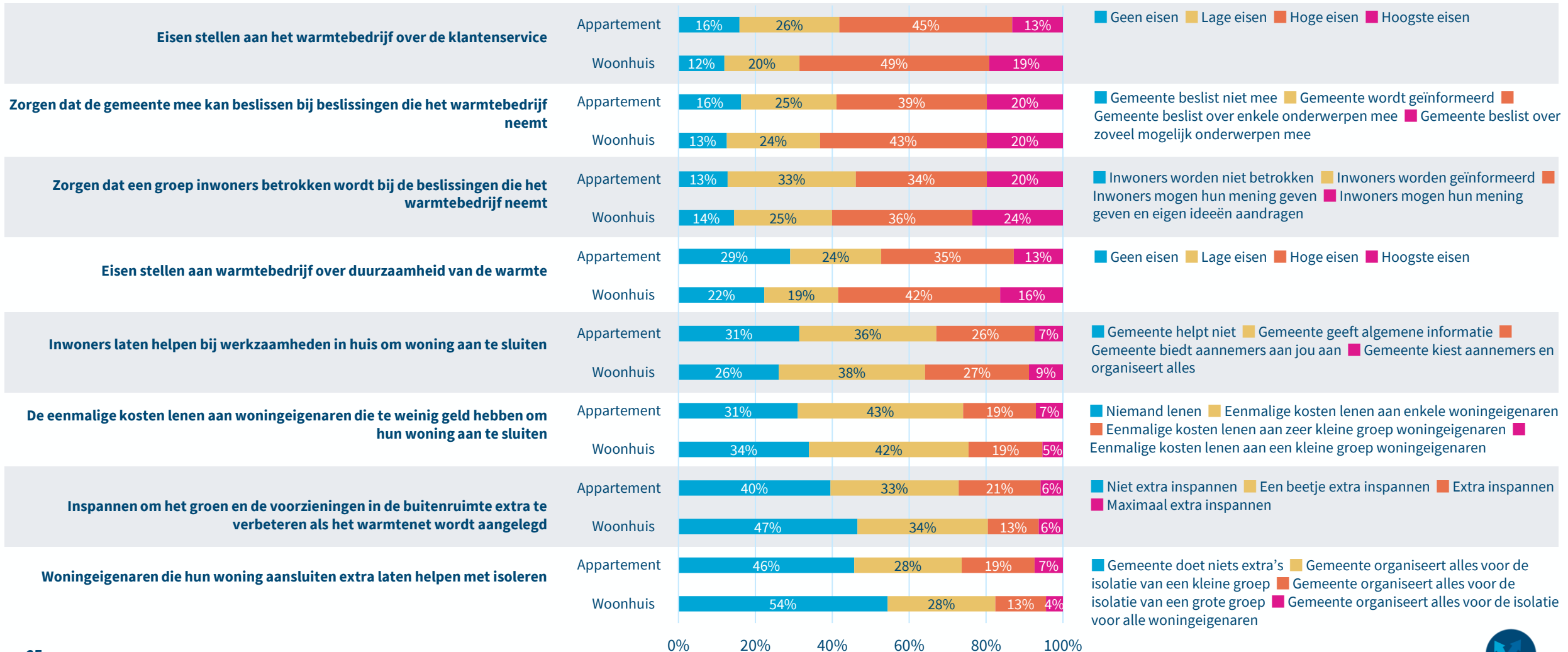
- Op de vraag ‘waarom heeft u niet meegedaan aan de online raadpleging?’ hebben 12 van de 28 deelnemers aangegeven wat de reden anders is:
 - 3 deelnemers geven aan dat het aan de VvE is om te beslissen over een warmtenet.
 - “VvE doet dit”
 - “De gemeente zou geen individuele VvE leden moeten benaderen, dit leidt tot conflict binnen vve”
 - “Dit beslist de VvE, leek me niet zinvol”
 - 2 deelnemers geven aan dat zij zich te oud voelen om mee te doen aan de raadpleging, omdat het warmtenet nog even op zich laat wachten.
 - “Ik ben te oud, ik ga dat toch niet meer meemaken”
 - “Ik ben al oud”
 - 2 andere deelnemers geven aan dat zij niet weten waarom zij niet hebben meegedaan aan de online raadpleging:
 - “Geen idee”
 - “Weet niet”
 - Daarnaast zijn er 5 deelnemers die andere redenen geven waarom zij niet hebben meegedaan aan de online raadpleging:
 - “Besluiten zijn allang genomen, geen vertrouwen dat de gemeente luistert”
 - “Ik had geen zin”
 - “Te veel onderzoeken komen langs”
 - “Ik geloof helemaal niet in klimaatverandering”
 - “Ik ben er niet zo mee bezig”

Geen substantieel verschil tussen eigenaren woonhuis en appartement

Percentage deelnemers dat een bepaalde inzet kiest, uitgesplitst naar woningtype

Legenda

populytics.nl